

ROČNÍK LXIII

BŘEZEN 2008
ČÍSLO 3

HLAS PRAVOSLAVÍ

LASKAVÝ ÚSMĚV

Nemohu zapomenout na své první setkání s ikonou Krista ze Sinajského monastýru sv. Kateřiny z 5. století. Jedna strana Jeho svaté tváře se usmívá, druhá je smutná. Úsměv i smutek Bohočlověka Krista i nás pozemšťany provází celý život od narození. Nejprve po příchodu na svět pláčeme, pak se rychle učíme smát.

V životě lidském bývá hodně smutku. Dojímá nás bolest druhých, hlad, bída a nespravedlnost na světě. Víme ale, že nade vším vládne milující Otec nebeský. Pláč se mění v radost, jak nás učí v Blahoslavenství: „Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni.“ (Mt 5,4)

Smích, jak vidíme, je hodnota zaslíbené věčnosti. Říká Pán náš Ježíš Kristus: „... Ve světě máte souzení. Ale vzhopte se, já jsem přemohl svět.“ (Jn 16,33) V setkání s Ním, v modlitbě, v chrámu u ikony, ve svatém přijímání dostává naše pozemské bytí nový rozměr, srdce se plní nepopsatelnou radostí a na tváři se objevuje úsměv.

Není to nikdy ani zlomyslný, ani sarkastický smích. Úsměv je to laskavý, hřejivý a plný lásky. Neboť Bůh láska jest a Boží lásku vždy provází úsměv nejenom rtů, ale i očí a zář celého obličej.

Zloba a vztek je dílo ďablovo. Když vezme v tomto hříchu, máme naopak tvář zachmuřenou a skřípeme zuby. Je to znak zatračení, jak říká evangelium: „...tam bude pláč a skřipění zubů.“ (Mt 8,12)

Ve víře v duchovním smyslu vnímáme Boha jako milujícího Otce, který nás učí nebýt zachmuřenými, ale jít životem s laskavým úsměvem, jenž patří všem lidem. Nezapomínejme, že i Boží stvoření – příroda od nás očekává milé zacházení, provázené laskavým úsměvem. Nejenom naše domácí zvířata, jako je pes – „přítel člověka“, kočka či morče nebo křeček apod., ale i stromy a květiny vítají podle odborníků laskavý úsměv zahradníka, a dokonce pak dobře rostou.

Připomeňme si na tomto místě, že současná psychologie dává smích do souvislosti s délkou lidského života. Smích je lékem proti stárnutí, projevem tělesného i duševního zdraví. Blahodár-

ně působí na nezbytné funkce a posiluje činnost srdce a cév. Laskavý úsměv příznivě ovlivňuje též nervový systém.

Psychologie a věčná Boží Moudrost jsou v pohledu na smích v absolutní shodě. Čteme v Písmu svatém o radostném rozesmátém srdci: „Radostné srdce hojí rány...“ (Př 17,22)

Laskavý úsměv není jen lékem duše. Otevírá cestu též k pozitivnímu řešení problémů, jak v mezilidských vztazích v rodinách či mezi přáteli, tak i problémů pracovních a hospodářských. Humor, jak říkají zkušení, je „poslední zbraní naděje“.

Začínáme období Velkého postu. Postit se neznamená podle evangelia být zasmušilý. „Když ty se postíš,“ je psáno, „potřísni svou hlavu olejem a tvář svou umyj.“ (Mt 6,17). Ono umyj svou tvář máme chápat jako „rozjasni svoji tvář“ či „obdař ji laskavým úsměvem“, aby bylo jasné, že jsi rád blíže Bohu. Blízkost Boží tě činí šťastným a zjemněným.

S laskavým úsměvem jsme nositeli Boží blízkosti. Všichni kolem nás pocítí, že milující Bůh nás vede životem, často slzavým údolím, ale směrem k rajským zahradám věčnosti.

Věčnost totiž nezačíná po smrti. Věčnost okoušíme již v životě, vždy když jsme Bohu blízko. Jeho přítomnost provází právě laskavý úsměv, zrozený z radosti srdce Jemu oddaného.

METROPOLITA KRYŠTOF

NA POMOC KAJÍCÍMU

Vyznávám se Hospodinu Bohu svému před Tebou, důstojný otče, ze všech svých hříchů, jichž jsme se dopustil/a až do tohoto dne a této hodiny slovem, skutkem a pomýšlením. Každý den a každou hodinu hřeším proti Hospodinu nevďečností za velká a nesčetná dobrodiní, jež mi uděluje a také nevďečností za jeho nejmilostivější péči o mně hříšného/hříšnou.

ZHŘEŠIL/A JSEM:

PRÁZDNÝM TLACHÁNÍM

ODSUZOVÁNÍM DRUHÝCH

POHRDÁNÍM DRUHÝM

NEDOSTATKEM KÁZNĚ

PÝCHOU

ZÁVISTÍ

ZLOBOU

POMLOUVÁNÍM

LHOSTEJNOSTÍ

LEHKOMYSLNOSTÍ, NEDBALOSTÍ

ZÁŠTÍ

PAMATOVÁNÍM SI ZLÉHO

NEPOSLUŠNOSTÍ

NEČISTÝMI MYŠLENKAMI

LHANÍM

HLEDÁNÍM VINY NA DRUHÝCH

NESOUSTŘEDĚNOSTÍ V CHRÁMU

SPROSTÝM MLUVENÍM

NEPATŘIČNÝM SMÍCHEM

SEBELÁSKOU

HONBOU ZA SLÁVOU, CTIŽÁDOSTÍ

VYHLEDÁVÁNÍM SMYSLOVÝCH POTĚŠENÍ

PŘEJÍDÁNÍM SE

OPIJENÍM SE

PŘIVÁZANOSTÍ K VĚCEM POMÍJEJÍCÍM

Ikona Krista ze Sinajského monastýru sv. Kateřiny, 5. století

LÁSKOU K PENĚZŮM

MARNIVOSTÍ

LENOSTÍ

NEÚČASTÍ NA SLUŽBÁCH BOŽÍCH

ZANEDBÁVÁNÍM MODLITEBNÍHO PRAVIDLA

PODRÁŽDĚNOSTÍ

SVĚVOLÍ

Zhřešil jsem všemi svými smysly, duchovními i tělesnými, a proto činím pokání a prosím Hospodina o odpuštění. Rozvaž, důstojný otče, mé hříchy a požehnej mi přijetí přečistých Tajin.

KRÁTKOU ZPOVĚĚ SESTAVIL ARCIBISKUP TICHON NA ZÁKLADĚ DELŠÍ VERZE SV. DMITRIJE ROSTOVSKÉHO

POTŘEBUJEME PÁNA JEŽÍŠE?

Potřebujeme Pána Ježíše? Potřebujeme vůbec v naší moderní době a uprostřed převážně ateistické české společnosti Jeho obět' a Jeho pomoc? Potřebujeme v naší době žít Božím životem a potřebujeme život věčný? To jsou vsutku „rouhačské“ otázky, které někdy věřícího člověka napadnou, když vidí, jak na nedělní nebo sváteční bohoslužbě k přijímání svatých tajin, tedy k obnově života osobního i života společenství církve skrze přijetí Těla a Krve Kristovy, přistupuje jenom několik málo věřících.

Pomiňme na chvíli spor, zda má přijetí svatých tajin předcházet individuální, nebo společná svatá zpověď, i různé názory na to, zda lze přistupovat se svolením duchovního otce po individuální zpovědi k přijímání několi-krát po sobě. Soustředme se alespoň na chvíli na jiný problém: jak je možné, že k přijetí svatých drahocenných tajin, Těla a Krve Kristovy, přichází v některých chrámech tak málo věřících? A položme si otázku, která s tím velmi úzce souvisí: jak lze pak očekávat oživení života církevních obcí a rozkvět církve, když věřícím větší část roku chybí živé a neustále se obnovující spojení s živoucím Kristem? S Kristem, který jediný dokáže svým tajemným a podivuhodným způsobem řešit a léčit všechny problémy, se kterými se v životě osobním, církevním i společenském potýkáme. Tak často se pak ptáme sami sebe, proč se nám věci v práci a v rodině nedaří, proč něco, co jsme si představovali tak nebo onak, dopadlo nakonec úplně jinak.

Zajisté, předpokladem přijetí eucharistie po způsobu chleba a vína a předpokladem naší obnovy i obnovy našich vztahů s lidmi kolem nás je svatá tajina zpovědi a obrácení se k Bohu. Nechybí nám ale často odvahy vyznat před knězem, co jsme se nestyděli spáchat před Bohem? Má ten kněz naši důvěru? Opravdu se můžeme na 100 % spolehnout, že zachová zpovědní tajemství? Nebude nakonec naše vyznání hříchů působit jako překážka v našem kamarádkém vztahu s „panem farářem“...? To jsou jen některé z otázek, které lidem často brání vyznat před Bohem a Jeho služebnícem svoje hříchy a viny, a je někdy šokující, že právě tyto ve své podstatě malicherné společenské „důvody“ dokážou člověka od svaté zpovědi a přijetí svatých oživujících tajin Kristových na celá léta odradit, a dokonce přerušit jeho životodárné spojení s trojjediným Bohem a jeho začlenění do života Božího lidu i na celá desetiletí.

Musíme tedy velmi dobře zvážit, co je pro nás důležitější. Zda vypadat dobře před duchovním otcem (který se o našich problémech opravdu nic nedozví, a tudíž nebude mít ani možnost nám duchovně pomoci) a postupně duchovně chřadnout a od živého společenství s Bohem třeba časem

zcela odpadnout. Anebo zda není pro nás přeci jenom lepší přiznat svoje hříchy a pochybení a snažit se s pomocí Krista i rady a modliteb duchovního otce se hříchu zbavit, překonat hřích či hříšnou náklonnost a moci pak s radostí sloužit svým životem Bohu a lidem i všemu dobrému a světlému.

Někdy bývají věřící k církvi velmi kritičtí a diví se, že v jejich církevní obci mnoho věcí stagnuje. Vína za stagnaci duchovního života je pak někdy dávána otcům duchovním, biskupům nebo nejruznějším církevním radám a grémiím... Lidé pak mluví o krizi v oblasti sociální práce, o kritickém stavu misie v církevních obcích, o problémech s mládeží... a samozřejmě také o problémech ve společnosti, pohlcené praktickým materialismem, které se však v problémech církve často odrážejí jako v zrcadle.

Někteří bratři a sestry pak mívají pocit, jako by ze středu jejich společenství či církevní obce vymizelo osobní nasazení pro věc Boží ve světě, který se pak (bohužel i díky nám) od Boha vzdaluje.

Dovolím si tuto skromnou výzvu k duchovní obnově v době velkopostrní ukončit citátem z modlitby před svatým přijímáním: „...Proto modlím se k Tobě, Pane, jedinému Svatému; posvět' duši mou i tělo mé, rozum i srdce i útrobu a celého mne obnov; zasad' bázeň svou do údů mých a učiň, aby posvěcení Tvé nikdy ode mne neodstoupilo. Buď mi pomocníkem a zastáncem, udržuj v pokoji život můj a učiň mne hodným státi po pravici Tvé se svatými Tvými...“

Dvoutisíciletá zkušenost církve nás učí, že přijetím svatých tajin Kristových, pokud k němu přistoupíme s vírou a s důvěrou, nám přinese duchovní posílení a osvětlení. Těžkosti, problémy a neduhy, s nimiž se potýkáme v životě osobním, církevním a také společenském, zajisté hned tak nezmizí. Pokud však budeme opravdu stát o to, abychom byli v modlitbě a přijetím svatých tajin v živém společenství s Kristem, a uvědomíme si, jak velmi Jej potřebujeme, může se i navzdory všem nepříznivým okolnostem, kterým třeba musíme momentálně čelit, náš život stát pozeňnaným, dobrým a bohatým.

ROMAN JURIGA

BŮH A ČLOVĚK

Jedna z nejstarších liturgií, za jejíhož autora považujeme sv. Basila Velikého, před nás předkládá slova: „Navštěvoval jsi nás rozličnými způsoby: posílal jsi proroky, činil zázraky skrze svaté své, předpovídaje nám budoucí spasení, dal jsi nám zákon ku pomoci a anděle za strážce jsi nám postavil. Když pak přišla plnost času, mluvil jsi k nám skrze samého Syna svého...“

Neexistuje na světě kultura nebo náboženství, jež by se nepokoušelo vyjádřit navštívením Slovem. Sv. Maxim Vyznavač dokonce rozlišuje tři úrovně Zjevení. V první řadě tento světec mluví o samotné existenci vesmíru. Vesmír je viděn jako projev nekonečné moci Boží. V nekřesťanských náboženstvích je pak vesmír sám chápán jako vtělení Boha, jako jeho projev, a má proto také pro tato náboženství a kultury svoji duchovní hodnotu. Sv. Maxim dále mluví o druhém vtělení, o zjevení Slova skrze Slovo Boží – Bibli. Nakonec ale zdůrazňuje zjevení Boha jako osoby, jež dává plný smysl a význam jak zjevení Boha skrze stvoření, tak skrze Písmo. Zjevení Slova skrze Písmo nás osvobozuje od pokušení ztotožnit stvořený vesmír s Bohem a také od nutnosti ztratit svoji individualitu a rozplynout se v nějakém božském a vesmírném naději.

Vtělení nás také zbavuje myšlenek na definitivní oddělování božství od lidství a umožňuje nám porozumět jejich vzájemnému společenství. Protože, jak říkají slova 4. všeobecného církevního sněmu, konaného v roce 451 v Chalcedonu: **„Bůh a člověk jsou v Kristu spojeni bez vzájemného smíšení nebo zaměnění a také bez vzájemného rozdělení.“**

Božské energie, pronikající světem, pak vedou člověka k přijetí jakéhosi anonymního božstva, ale vedou jej před tvář Krista. Slovo Boží bere na sebe v Kristu tělesnou podobu. Sv. Maxim Vyznavač o tom napsal:

„Dá se tomu rozumět tak, že svým příchodem v těle se ze své milosti vtělil, aby na sebe vzal tělo a učil nás lidským jazykem a prostřednictvím podobenství poznával svaté a skryté věci, které překonávají veškerý jazyk...“

Ježíš nám tak svojí plností zjevuje tajemství živého Boha. Slovy Ignáce Antiochijského: **„Je jenom jeden Bůh, zjevený Ježíšem Kristem, Jeho Synem, který je Jeho Slovem, vyvěrajícím z tichosti...“**

Bůh přichází, aby hledal v lidstvu ztracenou ovečku z evangelijního podobenství a aby ji hledal dokonce i v útrobách země, i tam, kde již mluvíme o konci, o neproniknutelné temnotě. O pohřbení a nicotě. Sv. Irenej Lyonský o tom ve svém díle proti herezím píše: **„Pán nám dal znamení**

tak hluboké jako Šeól a tak vysoké jako nebe, jen abychom neustávali v naději. Jak jsme mohli očekávat, že uvidíme Pannu s dítětem a že uvidíme v tomto dítěti Boha, který je s námi? Toho, který sestoupí do hlubin země, aby hledal stvoření, kterému dal život, jako ztracenou ovečku. Pak vystoupil, aby toto stvoření, které pro Něj opět získal, představil svému Otci...“

Židokřesťanský text z druhého století, připisovaný ve shodě s tehdejší praxí židovského světa Šalamounovi, podivuhodně mluví o kenosi vtěleného a ukřižovaného Boha. Slovo kenose pochází z řeckého slova *ekenosen*, užívaného v listu sv. Pavla k Filipským. Toto slovo znamená ponížení, pokoření se, snížení se i vyprázdnění se. Právě tímto slovem je vyjádřeno, že náš Pán vzal na sebe podobu služebníka a narodil se jako člověk. Ježíš nám tak zjevuje lidskou tvář Boha, který se z lásky k nám stává takovým jako my, abychom jej přijali ve svobodě a abychom našli prostor naší svobody v něm. V oslavném zpěvu připisovaném Šalamounovi se praví:

**Jeho láska ke mně snížila Jeho velikost
Udělal se takovým jako já,
abych Jej mohl přijmout
Udělal se takovým jako já,
abych Jím mohl být oděn**

Nebál jsem se, když jsem Jej uviděl,
protože je pro mne milostí
Vzal na sebe moji přirozenost,
abych Mu mohl porozumět
Vzal na sebe tvář člověka,
abych se od Něj neodvrátil

Cílem vtělení je tedy plné společenství mezi Bohem a člověkem tak, aby v Kristu lidstvo mohlo nalézt přijetí u Boha a nesmrtelnost, kterou často Otcové nazývají zbožštěním – theosí. K theosí – posvěcení člověka – však v křesťanství nedochází vyprázdněním lidské přirozenosti a jejím rozplynutím se v neosobním univerzu, ale naplněním lidské bytosti životem Božím, protože jenom v Bohu je lidská

přirozenost ve skutečnosti sama sebou a dochází naplnění. Slovy sv. Ireneje Lyonského:

„Jak by mohlo lidstvo kráčet k Bohu, pokud by Bůh nebyl přišel k nám? Jak bychom se mohli osvobodit od zrození pro smrt, pokud bychom se nebyli zrodili znovu z víry, novým zrozením daným od Boha, díky tomu, který vyšel z lůna Panny. A to je důvod, proč se Bůh vtělil a Syn Boží se stal Synem člověka, abychom my mohli vstoupit do společenství se Slovem Božím a přijetím synovství se stali syny. Zjistěte, nemůžeme mít podíl na nesmrtnosti bez těsného spojení s tím, který je nesmrtelný. Jak bychom se ale mohli spojit s nesmrtností, pokud by se nesmrtnost nestala tím, čím jsme my, způsobem, kterým nás přijala do sebe a my mohli být přijati jako synové.“

V Ježiši je však tajemství odhaleno a zároveň nám zůstává částečně skryto. Je tomu tak proto, že nedosažitelný Bůh se zjevuje v ukřižovaném Kristu a tím zároveň zůstává skrytým a nepochopitelným Bohem, který převrací vzhůru nohama naše lidské definice a očekávání. Skutečný apofatický neboli negativní způsob poznání Boha, který se pokouší Boha definovat tím, co Bůh není, má za svůj cíl otevřít nás setkání s Bohem, Božimu zjevení. A je to právě zjevení, ve kterém je Boží sláva nerozdělitelně spojena s kenosí, ponížením a pokořením se Boha.

Apofatická cesta poznání Boha tedy spíše než v negaci spočívá v antinomii, v pochopení obrovského rozdílu a protikladu mezi Boží mocí a bezmocí kříže..., mezi nedosažitelným a nekonečně vznešeným Bohem a mužem Utřpení, antinomii mezi nesmírnou a nepochopitelnou láskou Boha k člověku a naší sobeckou sebeláskou. Slovy významného církevního učitele Origena:

„Byl poslán nejenom proto, aby byl poznán, ale také proto, aby zůstal skryt.“

Obdobně o tajemství vtělení mluví i sv. Dionýz Areopagitský:

„Láskou Krista k nám se nejvyšší vzdal svého tajemství a projevil se tak, že vzal na sebe lidství. Avšak navzdory tomuto projevení se neztratil nic ze své tajemnosti. Protože tajemství Ježíše zůstalo skryto. Žádný rozum a žádná inteligence nepronikla do Jeho nejniternější podstaty. Jakkoliv

Mu rozumíme, zůstává zcela skryt v tajemství.“

„Vtělení tak pro nás zůstává tajemstvím ještě nepochopitelnějším než kterékoliv jiné. Tím, že na sebe vzal tělo, se Bůh stal srozumitelnějším, avšak jenom tím, že se stal paradoxně ještě více nepochopitelným. Zůstává skryt dokonce i ve svém zjevení. I když se projevuje, vždy zůstává cizincem...“, napsal v 6. století o tajemství vtělení Maxim Vyznavač.

Moment vtělení, jak vyplývá ze spisů církevních otců a spisovatelů 1. tisíciletí, musí najít své místo v celém plánu stvoření a spásy. Lidský způsob uvažování zredukoval Boží vtělení do jakéhosi tragického vykoupení, avšak pro tradici východního křesťanství vtělení zůstává především naplněním Božího plánu a velkou syntézí. V Kristu se spojuje lidství, božství a celý kosmos. Jak čteme v listu ke Koloským: *„On je vzor, podle kterého bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi, svět viditelný i neviditelný, at' už jsou to andělé při trůnu, at' jsou to panstva, at' jsou to mocnosti – všechno je stvořeno skrze Něj a kvůli Němu. Kristus je dříve než všechno ostatní a všechno trvá děle, jen skrze Něj.“*

Tento neumělý pokus přiblížit tajemství Kristova vtělení tak, jak je chápáno v mystické tradici pravoslavné církve, uzavřeme citátem z díla sv. Maxima Vyznavače:

„V Kristu je skryto velké tajemství, je požehnaným cílem a důvodem, kvůli kterému bylo vše stvořeno... Svým pohledem Bůh povolal všechno, co existuje v bytí... On, Kristus, je tím, ke kterému směřuje Prozřetelnost spolu se vším, co ovládá, a v Něm stvoření završí svůj návrat k Bohu. On je tím tajemstvím, které překračuje všechny věky. Ve skutečnosti je to pro Krista a pro Jeho tajemství, že všechny věky existují a On je vším, co obsahují. V Kristu dostaly věky svůj princip a svůj důvod. Toto spojení bylo určeno na počátku: spojení omezeného a neomezeného, spojení změřitelného a nezměřitelného, spojení svázaného a konečného s nesvázaným a nekonečným, spojení Stvořitele se stvořením, spojení klidu a pohybu. Když se naplnil čas, toto spojení se stalo viditelným v Kristu a Boží plán byl naplněn...“

ROMAN JURIGA

DĚDICTVÍ SELOFCHADOVÝCH DCER

Izrael stál už před cílem svého putování. Celý východní břeh Jordánu byl pod jeho mocí. Byla přemožena zajordánská knížata. Zbývalo jen přebrodit řeku Jordán a dobýt zemi zaslíbenou jejich prarodčům. Nejdříve byli sečteni všichni muži všech izraelských kmenů, mezi něž měla být země rozdělena. Při té příležitosti předstoupili stařešinové kmene Rúben, Gád a poloviny kmene Manases s prosbou, aby jim byly přičteny za věčný úděl právě dobyté země za Jordánem. Tak v samotném Kenaanu zbude více země pro ostatní kmeny. Rúbenovci, Gádovci a Manasesovci mají mnoho dobytka a na východ od Jordánu jsou vhodné pastviny, které jim vyhovují. Zdůraznili, že budou bojovat o Svatou zemi spolu s ostatními. Ponechali by doma jen rodiny, stáda a nezbytnou ochranu. Většina jejich bojeschopných mužů by táhla s ostatními. Protože nebudou obtíženi rodinami a majetkem, mohli by vytvořit úderný před-

voj. Tato prosba byla přijata, a tak dva a půl izraelských kmenů z celkových dvanácti získalo své trvalé sídlo v Zajordání.

Během jednání o rozdělení země přistoupilo k Mojžíšovi pět dcer Selofchadových. Jejich otec zemřel při putování pouští a neměl syna, pouze dcery, a jim se zdálo nespravedlivé, aby Selofchadovo potomstvo nemělo podíl v zaslíbené zemi jen proto, že Selofchad neměl mužského potomka. Mojžíš předložil tento požadavek Hospodinu a Hospodin jej shledal oprávněným. Rozhodl takto: Zemře-li Izraelec a nemá syna, převede se jeho dědictví na dceru. Nemá-li ani dceru, dá se dědictví po něm jeho bratrům. Jestliže nemá ani bratry, případně dědictví po něm bratrům jeho otce. Jestliže nejsou ani bratři po jeho otci, ať je dáno dědictví nejbližšímu příbuznému. To se stalo pak pro Izrael zákonem.

Potom řekl Hospodin Mojžíšovi: „Vystup na toto pohoří Abárim a pohlédni na zemi, kterou jsem dal Izraelcům. Až ji

uvidíš, budeš brzy i ty připojen ke svému lidu, tak jako k němu byl připojen tvůj bratr Áron.“ Tím předpověděl Mojžíšovu brzkou smrt. Mojžíš dosáhl už vysokého stáří a smrti se nebál. Jeho hlavní starostí bylo, aby po jeho smrti tu byl někdo, kdo by s Boží pomocí vedl lid. Obrací se proto k Hospodinu s prosbou: „Nechť Hospodin, Bůh duchů všech tvorů, ustanoví nad izraelskou pospolitostí muže, který by stál v jejich čele, aby Hospodinův lid nebyl jako ovce bez pastýře.“

Hospodin Mojžíšovi odpověděl: „Vezmi k sobě Jozua, syna Núnova, muže, v němž je duch, a vlož na něho ruku. Postavíš ho před velebněze Eleazara i před celou pospolitost a dáš mu před jejich zraky pověření. Předáš mu díl své velebnosti, aby ho celá pospolitost synů a dcer izraelských poslouchala. Bude předstupovat před velebněze a ten se bude pro něho Hospodina vyptávat na rozhodnutí. Na jeho rozkaz bude nadále jednat on i celá izraelská pospolitost.“

Mojžíš učinil, co mu Hospodin přikázal.

Místo, ze kterého se měl Mojžíš před svou smrtí podívat na zaslíbenou zemi, se nachází na pohoří za Jordánem, je odtamtud krásný výhled na Mrtvé moře a okolní horstva a na veliký kus zaslíbené země. Dnes se na tomto místě nacházejí rozvaliny dávného byzantského chrámu.

ARCIBISKUP SIMEON

RAJSKÁ PYRAMIDA VÝKLAD BLAHOŠLAVENSTVÍ (V)

ČTVRTÉ POSCHODÍ

*Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni
Блаженны алчущие и жаждущие правды, ибо они насытятся*

Stavební plán čtvrtého poschodí rajske pyramidy tvoří žízeň po spravedlnosti a pravdě. Zde se vytváří potřeba poznat spravedlnost, která je založená na neuhasitelné touze poznat pravdu, podobající se žizni a hladu. Po všechny časy byly žízeň i hlad na zemi motivujícím impulsem. Avšak zde není míněn hlad a žízeň těla, které nasytí chléb a voda. Budeme hovořit o mnohem větším hladu a mnohem větší žizni. O tom hladu a té žizni, kterou v sobě nosí každý tichý člověk a které nemůže uhasit ani celá země se všemi svými pokrmy a nápoji. Člověk tichý, člověk – beránek vždy říká, že je sytý a spokojený, protože mlčí a trpí. V hlubině jeho duše je ve skutečnosti skrývá veliká žízeň po pravdě jako neviditelný vulkán.

Lehce nasytíte toho, kdo má sám o sobě vysoké mínění, čili toho, který všechny své dny na zemi věnuje jen rozkladu vlastní duše. Živí se veškerou pozemskou špinou. Jen ho trochu postře dopředu a postav na čelo lidské karavany a bude spokojen. Avšak ten, který již vybudoval tři patra rajske pyramidy své duše, toho už nemůže nasytit nic pozemského, nic dočasného a pomíjivého. Dívá se na svět Božím očima, myslí Božím rozumem a hledá Boží spravedlnost. Pod pojmem spravedlnost se tu rozumí skutečná pravda a řád. Takový řád, jaký nám Hospodin odkrývá ve Zjevení: pravda o Bohu, pravda o světě, pravda o člověku, pravda o cíli, pravda o cestě. Slovo pravda označuje řád a pořádek uvnitř i vně, pořádek v duši, pořádek v těle, ve společnosti, světě – ve všem je řád. A to je skutečná pravda.

Přesněji řečeno, spravedlnost je tvořena ze dvou částí: poznání pravdy a naplňování pravdy. Všechno, co člověk potřebuje vědět a činit, aby se přiblížil Hospodinu a zalíbil se Mu, je pojmenováno jedním slovem – pravda. Farizejové nežiznili po pravdě, protože tvrdili, že oni sami mají pravdu. Ani Pilát nedychtil po pravdě, odhlédneme-li od toho, že se ptal Krista: A co je to pravda? „Hladovějící a žizníci po spravedlnosti“ – to byli všichni ti, kteří od prvopočátku následovali Krista a neopustili ho až do smrti. A dnes budou hladovějícími a žizníci po spravedlnosti ti, kteří touží, hladovějí po Kristu, protože Ježíš Kristus je plnost spravedlnosti, celá pravda a úpl-

ný řád. Jak řekl On sám o sobě: „Já jsem Pravda, já jsem Cesta.“

Těm, kteří hladovějí a žizní po Kristu jako dokonalosti pravdy, je slíbeno, že budou nasyceni. Mnozí křesťané poté, co uvěřili tomuto slibu, nehlédli na hlad tělesný a světskou žízeň a vydali se hledat utišení své duchovní žizně. Mnozí z nich opouštěli vše světské a odcházeli do pouště, uzavírali se v jeskynní samotě, stávali se mlčenlivými, pozvedali ducha, aby v sobě pěstovali poznání spravedlnosti a tuto vypěstovanou spravedlnost mohli nasytit pravdou nebeskou, čili Pánem Ježíšem Kristem.

Oni žiznili po nebesích a svět žiznil po nich. Císař Konstantin Veliký si zavolal z pouště sv. Antonína jen proto, aby se na něho mohl podívat. Císař Theodosios uprosil starce

Zinobia, aby přijel z Egypta do Cařihradu, jen proto, aby ho mohl uvidět a naslouchat mu. Císař Lev se vypravil do pouště jen proto, aby mohl spatřit Mojžíše Mouřenína, svatého člověka. Vidíte, že i v duši všemocných vládců země se probouzelá neuhasitelná duchovní žízeň. Opouštěli své trůny a vyhledávali setkání s těmi, kteří se sami cítili nejvíc žiznivými a kteří dnem i nocí usilovali o nasycení pravdou Boží na nebeské hostině. Ačkoliv až do konce života pociťovali onu vypěstovanou zvýšenou žízeň, svět je pokládal za syté a spokojené. Oni sami světské nasycení považovali za hlad, a svět považoval jejich hlad za sytost. Ve skutečnosti bylo uměním zvolit si „žízeň“. Z těchto dvou žizní si sluhové Boží vybírali žízeň nebes a z této žizně vybudovali čtvrté poschodí své rajske pyramidy, pevně a velkolepě jako drahokam smaragdu.

Zamyslete se nad tím: „Jen oni budou nasyceni!“ Klamavou žízeň po světských radovánkách nikdy nebude možné uhasit ani na tomto, ani na onom světě. Vzpomeňte na to, co řekl Stvořitel ústy Proroka: „Hle, moji služebníci budou jíst, vy však budete hladovět. Hle, moji služebníci budou pít, vy však budete žiznit. Hle, moji služebníci se budou radovat, vy se však budete stydět.“ (Iz 65,13–4)

Z DÍLA SV. BISKUPA NIKOLAJE (VELIMIROVIČE)
PŘELOŽILA SMK

SVATÝ PETR ČAGRINSKÝ

Petr Ivanovič Kolpakov (1856–1925) se narodil ve vesnici Čagri (Stavropolskij Ujezd) v Samarské gubernii. Již ve dvou letech osiřel. Ve víře ho tvrdě a přísně vychovávala babička. Chlapec si tehdy pohrával s myšlenkou: „Kdy už konečně umře? Jak by se mi ulevilo!“ Babička zemřela, když mu bylo pět let, a on později hořce litoval svých nerozumných myšlenek.

Rozhodující na jeho duchovní cestě bylo setkání s mátuškou Anastasií v klášteře

v Bolšoj Rakovke. Sám byl svědkem řady Božích zázraků, které ho utvrdily v jeho pevně víře i v rozhodnutí následovat Krista. Zaujal ho způsob života besedníků, kteří se snažili následovat ideál prvokřesťanských komunit.

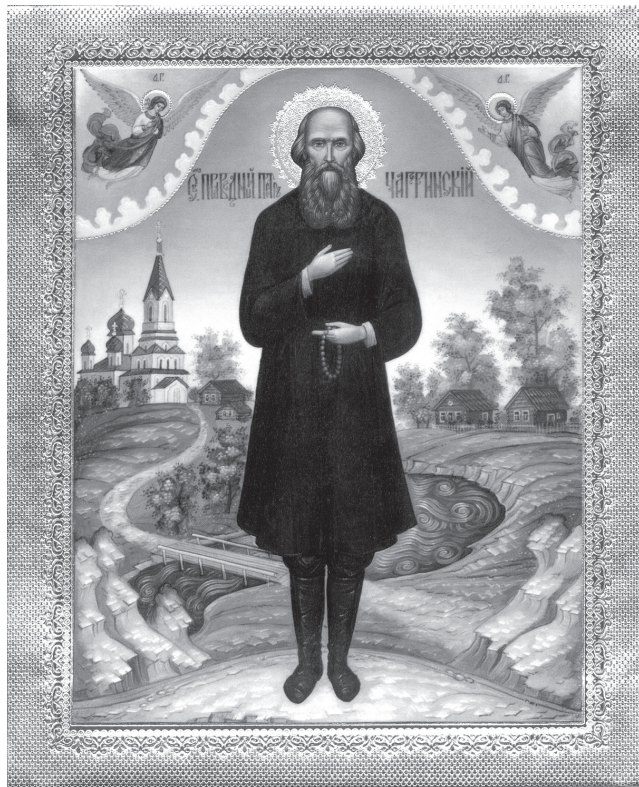
Byl velmi pokorným a mírným člověkem, který se vyhýbal sporům, žil velmi asketicky. Později se sám stal starcem, za kterým přicházeli věřící s prosbou o radu ze širokého okolí. Již za svého života byl znám především tím, že vyháněl z po-

sedlých nečisté duchy. Pamětníci dopodrobna popsalí pro nás zcela nepochopitelně a neuvěřitelně příběhy, jejichž očitými svědky se stali. Jsou to desítky příběhů, v nichž ženy i muži byli zbavováni „běsů“. Starce Petr uzdravoval i těžce nemocné. Do současnosti se zachovaly i jeho pozoruhodné duchovní promluvy. I když žil v letech tvrdého pronásledování křesťanů, nestal se mučedníkem. K Pánu odešel 24. prosince 1925.

Jeho tělo bylo přeneseno do vesnice Krasnyje Ključi (původně Archandělské Klíče) v roce 2000, kdy byl kanonizován – a bylo shledáno, že je celé v neporušeném stavu. Krásně vonící svaté ostatky Petra Čagrinského jsou dnes vystaveny v chrámu sv. archanděla Michaela. Světec pomáhá tak intenzivně, že se ve vsi stalo hojně navštěvované poutní místo. Od roku 2000 se zde stalo více než 1400 zázraků. Svatý Petr Čagrinský pomáhá při nejrůznějších zdravotních obtížích, zaznamenáno je i úplné vyléčení chlapce s velmi progresivní formou rakoviny, je rychlým pomocníkem v boji se závislostmi (alkohol, drogy), při psychických onemocněních, ale i při řešení složitých životních situací.

Svatý Petr Čagrinský vyvrací pochybnosti, které se v souvislosti s besedníky často objevovaly, a potvrzuje, že jejich cesta přísné askeze a modlitby je skutečně jednou z možných cest ke svatosti.

SMK

ARCHANGELSKIJE KLJUČI

Mitroprotopjerej Pavel Alexachin

Archangelskije Ključi (Archandělské Klíče), bolševicky přejmenovaná na Krasnyje Ključi (Rudé Klíče), je obec asi 200 km vzdálená od Samary (někdejšího Kujbyševa) a dnes patří k nejnavštěvovanějším poutním místům v celé Samarské gubernii. Poutníci sem přijíždějí doslova z celého světa. Svě původní jméno obec získala podle zázračného pramene archan-

děla Michaela, který nezamrzá ani v zimě a má stálou teplotu + 6 °C. Krasnyje Ključi jsou také místem, kde žije společenství asi 40 besedníků, kteří poutníkům poskytují bezplatnou stravu i ubytování. Poutníci sem přijíždějí také za otcem Pavlem (Alexachinem), mitroformním protojerejem, který je místním starcem, a především kvůli neporušeným svatým ostatkům Petra Čagrinského.

„Besednictví“ je pozoruhodná duchovní cesta křesťana, kdy laici utvářejí „otevřenou“ duchovní komunitu podobnou prvním křesťanům a realizují ideál mnišského života. Jde o svěbytný ruský lidový duchovní proud, který se vyvinul uvnitř pravoslavní a který v poslední době svou ryzí autenticitou oslovuje stále více lidí. O besednicích se toho mnoho neví – i někteří pravoslavní Rusové se domnívají, že jde o sektu. Extrémní proudy pseudobesedníků skutečně sektou jsou. Dokument „Archangelskije Ključi“, který uvedla ČT v roce 2006, představuje jen část materiálu, který jsme natočili s požehnáním vladyky Sergeje, arcibiskupa samarského a syzaňského, v Samarské gubernii.

Vznik besednictví (rusky: besedničestvo) je spojován s jedním z největších ruských starců a světců Serafimem Sarovským, který byl obdařen velkou milostí Boží a pro uzdravení z neduhů či duchovní radu k němu přicházeli věřící z celé Rusi. Serafim Sarovský poradil těm, kteří se chtěli ještě víc přiblížit k Bohu, zvláštní pravidla asketického života, tedy pravidla pro laiky, kteří mohou žít „mnišským způsobem“ ve světském životě. V ruských vesnicích a městech se tak objevily církevní obce hluboce věřících laiků, kteří se dobrovolně rozhodli žít podle těchto „zprísňených“ pravidel. Jejich základem je připravenost zříci se hříchu a urputně s ním bojovat pro spásu duše. Žít tak,

aby se duše mohla spojit s Bohem. Besedníci odmítají maso a alkohol. Postí se třikrát týdně (i v pondělí). Přicházejí často ke sv. zpovědi a přijímání. Modlí se uprostřed noci. Ale nežádají po druhých pravoslavných, aby činili totéž, ani se nepovažují za „více pravoslavné“. Svůj půst a modlitbu přinášejí jako osobní dar Bohu z lásky. Ctí pravoslavnou tradici i věrouku. Studium besedničestva je velmi pozoruhodné především tím, že naprosto zřetelně ukazuje hranici mezi fanatickou vírou či sektářstvím a skutečnou láskou k Bohu, která je motivem k přísnému zřeknutí se všech světských lákadel a úplnému odevzdání své vůle do rukou Božích. Obce besedníků byly řízeny „staršími“, duchovně nejzkušenějšími bratry nebo sestrami, později se jimi stávali i pravoslavní kněží. Jejich způsob života ještě v předminulém století vyvolával nevoli oficiální církevní hierarchie. Svým osobním příkladem naplňování Kristova evangelia totiž mnohé zahanbovali a nastavovali jim často nekompromisní zrcadlo. Dalo by se říci, že besedničestvo je nejmírnější cesta „reformace zdola“, kterou lze v dějinách křesťanství nalézt. Ukazuje cestu obrození, nápravy bez rozkolu, bez reformních učení či nutnosti zakládat nové mnišské řády.

Pravidla pro život předaná sv. Serafímem Sarovským a požehnaní k tomu, aby ve své vesnici založily takovou obec, přinesly na Povolží sestry Anna a Darja. V besednických obcích měli rolníci společně hospodář-

Chrám sv. archanděla Michaela

ství a v čele všech obcí celého regionu stála vždy duchovní autorita – „starec“. Mohl to být muž, ale i žena. Starce si nevolí věřící, starcem se nemůže stát svěvolně ten, který se za něho sám o své vůli prohlašuje. Starce těsně před smrtí vždy určoval svého následovníka. Tento nepřerušovaný řetěz následnictví pokračuje dodnes. „Starec není volitelná funkce, vybírá si ho sám Duch svatý.“

Od samotných besedníků se často oddělovali „pseudobesedníci“, kteří se skutečně z lůna církve vzdálili a ocitli se v propasti, kterou pravoslavní nazývají „duchovní pýcha“ – „duchovnája prelest“. Tito lidé se považovali za Bohem vyvolené. Vymýšleli svá vlastní učení a zakládali sektářské skupiny se všemi průvodními

znaky: připoutanost k vůdci, jeho chorobné zbožňování, neomylnost vůdce, který neuznával jiné autority, apod. I v dnešním Rusku existuje mnoho skupin „rádobybesedníků“ a mnoho „rádobystarců“. Rádobystarci mají často obrovské „charizma“ i schopnost činit některé viditelné zázraky a lehce zmatou nezkušené. Nevyzrálé osobnosti, které se považují „za více pravoslavné“ a „znalé mystických tajemství“ mají potřebu kritizovat jiné duchovenstvo, připoutávat k sobě nezkušené věřící a je třeba se mít před podobnými rádci opravdu na pozoru. Cílem našeho filmu bylo zprostředkovat setkání se skutečným starcem – mitr. prot. Pavlem (Alexachinem), aby nezkušený evropský cestovatel dokázal rozlišovat.

V 2. polovině 19. století se v Povolží besednictví rozšířilo natolik, že zde žilo již více než 100 000 besedníků. Pozoruhodný je příběh mnišky Marie, Anastasie Kerové. Ucta k ní nabývala někdy zvrácené formy – a na duchovní konzistoř přišla udání, že „mnozí obyčejnou rolnici Kerovu považují div ne za ztělesnění nejsvětější Trojice.“ V tom čase navštívil Samaru vladyka Gurij, který 20 let působil v Tuvě a Mongolsku a byl velmi zkušeným misionářem. Když se dozvěděl, že pryč v Samarské gubernii vznikla velice početná sekta, pustil se ihned do boje proti besedníkům. Okamžitě odloučil Kerovu od církve a spolu s ní 73 nejbližších spolupracovníků. V historii besednictva to byl velmi dramatický moment. Ke Kerové se sjely stovky příznivců z širokého okolí a prosily ji, aby založila svou vlastní církev. Starica dva dny mlčela,

modlila se a třetí noci zmizela. Po kolenou se plazila 200 km (!) do Samary k biskupu Gurijovi. Sám vladyka sepsal její text pokání, který Kerova podepsala. Poté ji opět připojil k církvi. V samarském Iverském klášteře byla Anastasia postřižena a přijala mnišství s jménem Maria. Eparchiální synod se rozhodl poslat Marii do velmi vzdáleného ženského monastýru v Suzdal-Vladimírské gubernii – což bylo tehdy skutečné duchovní vězení pro největší viníky mezi mnichy a duchovními. Je písemně doloženo, že když Kerovu vezli do vyhnanství, ve všech městech a vesnicích, kudy projížděla, se samovolně rozezněly zvony. V roce 1902 vladyka Gurij sám náhle změnil svůj vztah k besedníkům i matičce Marii. Napsal jí o svém snu, v němž se mu zjevila u prestolu Božího, a sám ji poprosil za odpuštění za nespravedlivé vyhnanství a další příkoří.

Nejznámějším starcem besedníků dnes již svatořečený Petr Čagrinský (Kolpakov), jehož zcela neporušené tělo svědčí o tom, že duchovní cesta besedníků opravdu vede ke svatosti.

U indických guruů a siddhů se adept toužící po duchovním zdokonalení učí meditaci, různým duchovním cvičením, aby našel „harmonii a souznění s vesmírem“ a docílil vytoužené nirvány. Tady v Archangelských Ključach se naučíš nebát se krávy a motýky. Zvládneš možná i péči o včelstva nebo rybolov. Naučí tě vstávat v noci o půl druhé a modlit se. Jíst jen dvakrát denně a postit se v pondělí, středu a pátek. Žádný alkohol, žádné maso. A nezhálet! Ruský starce pokládá „nirvánu“ jen za jeden z projevů „unyňa“, tj. jakési falešné unylosti člověka, který se nechal oklamat blaženým pocitem a přestal hledat spásu své duše, neboť se domnívá, že ji právě nalezl.

Setkání s duchovním životem v Archangelských Ključach je setkáním se skutečnou pokorou, která nemá žádnou exotickou příchut' ani umělou nasládlou. Každý návštěvník tu zažívá bezprostřední dotek čehosi hlubokého – slovy nevyjádřitelného. Náš krátký film v rámci cyklu Cesty víry byl jen kratičkým dotykem – a snad i pozvánkou k putování pro ty, kteří hledají ducha raně křesťanských obcí.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

Neporušené ostatky sv. Petra Čagrinského

NOVODOBÝ ŠAMANISMUS II. PŘED POČÁTKEM

Než se pustím do srovnávání různých názorů a příkladů ze života, dovolil bych si napřed ozřejmit své vlastní stanovisko, z něhož vycházím. Vycházím totiž z ráje. Možná na to nevypadám, ale to už je jiná věc. Ostatně, vy také pocházíte z ráje. Podle Písma svatého jsme všichni potomci Adama a Evy.

Jak bychom mohli charakterizovat spo-
lužití prvních lidí s Bohem v zahradě
ráje? Hodí se proto výraz náboženství?
Jak tento vztah vypadal, proč se změnil a co
se to tehdy v ráji vlastně přihodilo? To jsou
otázky, kterými se chci zabývat dříve, než
začnu s vlastním tématem, tedy tématem
přírodních náboženských kultů, které – ale-
spoň já to tak vidím – jsou svou podobou a
podstatou natolik vzdálené prvotnímu nazi-
rání člověka na Boha v ráji, jako je vzdá-
lena země od nebe, a které jsou výsledkem
strašlivé historické destrukce vztahu mezi
člověkem a Bohem, mezi Stvořitelem a jeho
stvořením.

Člověk v ráji. Hmotný bůh hmotného svě-
ta, který díky svému vnitřnímu duchovnímu
ustrojení celému světu zprostředkuje a pře-
dává božské oživující energie. Tyto duchov-
ní energie k člověku přicházejí od Boha
– svaté Boží Trojice a zrcadlí se v duchu
člověka, který je obrazem božské Trojice,
její ikonou. Člověk zrcadlí božské energie a
je zcela mimo dosah lítého boje, který zuří v
duchovním kosmu, boje vzbuřených andě-
lů s knížetem zla ve svém čele. Člověk totiž
ještě ani neví, co je to zlo. Vůbec nechápe,
že by mohlo existovat něco mimo dobra,
něco, co by se od dobra něčím lišilo, co by
se dalo od něho rozpoznat jako cosi jiného,
opačného. Člověk totiž ještě neokusil plod
ze stromu poznání dobra a zla. A také ani
nikdy okusit nemusel. Ba dokonce nikdy ne-
měl. („Plody ze stromu poznání dobra a zla
však nejez. V okamžiku, kdy z něho pojiš,
propadneš smrti.“) Mohl se vydat na cestu

k dokonalému obožštění sebe a svého hmot-
ného světa úplně jinou cestou než dnes, bez
poznání zla. Leč rozhodl se jinak.

Podstatnou součástí Božího obrazu a po-
doby v člověku je jeho svobodná vůle. Mož-
nost se rozhodnout. A člověku přišla určitá
velmi lukrativní nabídka, která měla cosi
společného s oním novým poznáním. Přišel
s tím Had. Kdysi jeden z nejvyšších a
nejmocnějších andělů. On sám se kdysi také
rozhodl. Dostal tu možnost. Všichni andělé
dostali tu možnost. A někteří se rozhodli pro
zlo, v čele s tímto nejvyšším andělem, dříve
noselem Božího světla (Světloňoš, v pře-
kladu Lucifer). Ten se ve své svobodné vůli
rozhodl, že podíl na Božím božství cestou
pokory, lásky a sjednocení s Bohem se mu
nelíbí. Totíž líbilo by se mu to, ale bez té

pokory a lásky. Bez té závislosti na Bohu. Opakem závislosti nemusí být jenom svoboda. Opakem závislosti může být i pýcha a vzpurnost. Především pýcha. A v některých případech dokonce nejen že může, ale musí. Není totiž na výběr. Jestliže nechci být Bohem tak, že se sjednotím s Bohem, který je Pravda, Láska a Život, zbývá mi už jen snažit se být bohem vedle, mimo Boha. Mimo společenství s ním. Mimo Pravdu, Lásku a Život. Jen tak bohem sám o sobě. Je to pokus o něco, co nelze realizovat, a pokud to někdo přece jen chce za každou cenu zkusit, narazí nutně na určité problémy. Jedním z nich je, že jediný Bůh je Stvořitel a Udržovatel stvořeného. A ono udržované stvoření jsou nejen lidé, zvířata, ptáci, kameny, hlína a stromy, ale také mimo jiné i sám satan. Proto, mimochodem, také satan tolik nenávidí život. Především svůj vlastní život, protože jej navěky dostává od jím nenáviděného Boha. A další věc – satan, protože je pouhým stvořením, nemá žádnou vlastní stvořitelskou moc. A co zbývá padlému andělu, který chtěl být bohem a nemůže nic tvořit, nežli alespoň parazitovat na tom, co už je stvořené? Na tomto zvráceném zrcadle Božích energií založil ďábel svou říši, své „božství“, svou parodii na bytí.

Jeho všemocný plán má však jednu trhlínu. (Má jich spoustu, ale teď nás zajímá tato). Hmotný svět. V duchovním světě strhl na svou stranu třetinu andělů různých úrovní, kteří se podle určitých duchovních zákonitostí v okamžiku odpadu od Boha zdeformovali – podle vnitřního stavu své zlé vůle – v běsy. Ale hmotný svět zůstával nedotčen. Správce hmotného světa, jeho hmotný bůh – tedy člověk, byl stále v harmonické jednotě se Stvořitelem a zprostředkovával z ráje celému hmotnému vesmíru životodárné Boží energie. Ďábel ve své pýše nesnel pomyslení, že vůči této části Božeho stvoření je bezmocný. (A navíc, v nebeském světě, odkud pocházel, ztratil domovské právo, stal se psancem. A kdo ovládá člověka, ten ovládá celý hmotný svět i se všemi duchovními sférami, které se

k němu vážou). A tak se rozhodl, že se vplíží do ráje a pokusí se (odtud asi slovo pokušení) zneužít pro svůj záměr lidskou svobodu.

K takovému počínání se vždycky nejlépe hodí polopravda (vyložená lež je někdy příliš podezřelá). A tak se Had jednoho dne zeptal Evy: „Je pravda, že vám Bůh zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ Samozřejmě, že to není pravda. Ďábel to ví stejně dobře jako Eva. Ale přece nezačne hned o stromu poznání dobra a zla. Jen až o něm Eva začne sama: „Nikoli, ze stromů v zahradě jíst smíme, jen o stromu poznání dobra a zla Bůh řekl: ‚nejezte z něho ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.‘“ Všimněte si mimo jiné, jak nenápadně, mezi řádky, Had podrývá u Evy důvěru a lásku k Bohu. A pokračuje: „Nikoli, nezemřete, ale Bůh ví, že když pojíte z tohoto stromu, otevřou se vaše oči a vy budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ Satan se ovšem zapomněl zmínit o tom, že člověk může zemřít i později než hned na místě, že se může stát smrtelným (ztratí přístup ke stromu života). A také se zapomněl zmínit o tom, že ten další život, který pak ještě zbývá do smrti, může být po poznání dobra a zla nejen dobrý, ale i zlý. Ach, ta zapomnětlivost. Na naši politické scéně se také stává, že někdo občas ztratí paměť. Ovšem důležité je, že to myslel dobře. Eva asi také došla k názoru, že to s ní Had myslí dobře. Strom slibující vševědoucnost. A tak si kousla a dala Adamovi a ten také jedl. Proč se Adam na nic neptal? Nevíme. Víme ale, co následovalo. I když vlastně stále ještě nebylo rozhodnuto. Ještě stále totiž, když Hospodin volal „Adame, kde jsi!“ (Kde ses to duchovně ocitl?) mohli lidé vyskočit z toho křoví, kde se schovávali před Vševědoucím, a říci: „Odpusť, Bože, co jsme to provedli! Zhřešili jsme a poznali jsme něco nového – stud a strach. Dříve jsme se radovali z Tvé blízkosti, teď před Tebou, dárcem a udržovatelem našeho života, prcháme. Odpusť nám a pomoz!“ Jenomže se v té chvíli nerozhodli, že to udělají, či spíše se rozhodli, že to neudělají.

(pokračování příště)

O. JAN TÝMAL

MEČ ZVANÝ MALCHUS

Ke stěti křesťanských mučedníků byl pravděpodobně užíván typ meče později nazývaný malchus.

Meč měl nezvyklou, široce zakřivenou a k hrotu šikmo seříznutou čepel. Spolu se šavlemi byl neodmyslitelnou součástí výzbroje orientálních vojsk. Evropa tyto meče a šavle poznala v době křížových výprav. Stejně tak jako šavle měly i tyto meče pro Orient (a východ vůbec) typickou zakřivenou čepel. Ta byla přímo znakem orientálních chladných zbraní. Tím se tyto zbraně odlišovaly od evropských mečů s rovnou čepelí. Tato zakřivenost čepelí se stala osudnou v bitvě u Beneventa roku 1265. Tenkrát zvítězilo francouzské vojsko nad Saracény, protože křivé čepele saracénských mečů klouzaly po hladkém povrchu železných plátů Francouzů.

V těchto dobách se malchus používal i k šermu. Ale své jméno po služebníkově velekněze Malchuse ještě neměl a ani mít nemohl. To dostal později v Německu.

Malchus malovali a tesali na svých dílech umělci po celý středověk tehdy, když chtěli vylicít nějakou událost, která se odehrála velice dávno a v dalekých krajích, především orientálních. Byl pro ně zbraní dob biblických stejně jako doplňkem antických hrdinů. Tu ho měl Alexandr Veliký, jindy perský král. Ale vždy ho najdeme v rukou pohanského kata při porávkách křesťanských světců.

V této neblahé úloze je malchus na deskovém obraze „Stěti sv. Barbory“, jenž je částí oseckého oltáře z roku 1540 (dnes v Národní galerii v Praze). Pozdně středověký mistr označovaný monogramem I. W. zde malchus změnil v honosnou zbraň, která stíná hlavu legendární mučednice z Nikomedie 3. století svaté Barbory.

Sv. Barbora se před svým pohanským otcem skryla ve skále, která se před ní otevřela. Proto je patronkou horníků. Po prozrazení jí sřal vlastní pohanský otec. Ve chvíli popravky sjel z nebe blesk a kata zabil a spálil. Proto je patronkou i dělostřelců.

Ve středověku byla často zobrazována spolu se sv. Kateřinou, Markétou a Dorotou. Nebude proto náhodné, že tentýž monogramista I. W. v roce 1544 zhotovil pro městský kostel (tehdy utrakvistický, dnes katolický – děkanský) Všech svatých v Litoměřicích dílo „Stěti sv. Kateřiny“ v téměř shodné kompoziční výstavbě. I zde pohanský kat třímá v ruce malchus, i když není zdaleka tak honosný, ale pro dějiny chladných zbraní bude učebnicově výraznější (dnes je dílo v Severočeské galerii výtvarného umění Litoměřice). Mučednice ze 4. století svatá Kateřina Alexandrijská podle legendy obrátila na víru 50 filozofů, byla oblíbenou světící Karla IV. a patronkou filozofické fakulty pražské univerzity.

V evropském středověkém malířství najdeme jen velmi zřídka přímé vyobrazení této zbraně ve scéně v zahradě Olivetské. O to vzácnější jsou čtyři oboustranné deskové obrazy (fragment pozdně gotického oltáře) v muzeu v Rakovníce. Na jedné z desek neznámý mistr vyobrazil scénu Kristus na hoře Olivetské. Ve skupině spících Kristových učedníků dřímá apoštol Petr a v ruce drží malchus. Pokud by se dochovala ztracená část oltáře, jistě bychom na další desce našli výjev, jak se Petr vrhá na veleknězova služebníka Malchuse, aby bránil svého Mistra před ozbrojenci, kteří jej jdou zatknout.

Je trochu zvláštní, že se nedochoval ani jeden originál této zbraně z dob její slávy v Orientu. Pouze středověké obrazy okouzly 19. století, přesněji, jeho první romantickou polovinu. Sběratelé byly uchvázeni exotickým tvarem na starých obrazech, a tak si malchus nechávali vyrábět jako repliky. O repliky v pravém slova smyslu ovšem nešlo, pouze o romantickou představu sběratelů, kterým výrobci ochotně vycházeli vstříc. Tyto honosné romanticky pojaté zbraně (malchusy) lze vzácně vidět i v některých českých sbírkách na zámcích.

OLDŘICH DOSKOČIL

ŘECKÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV MÁ NOVÉHO ARCIBISKUPA

Dne 7. 2. 2008 byl na zvláštním zasedání Posvátného synodu hierarchů v athénské katedrále zvolen většinou hlasů nový nejvyšší představitel Řecké pravoslavné církve. V pořadí již dvacátým arcibiskupem athénským a celého Řecka se stal metropolita thébský a levadijský Jeroným (Lia-pis), narozený v roce 1938. Jeho Blaženost Jeroným patří k nejnámějším a nejvíce respektovaným biskupům řecké církve.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS VATIKÁN, 6. BŘEZEN 2008

Na pozvání Papežského východního ústavu při příležitosti 90. výročí jeho založení přijel do Vatikánu Bartoloměj I., ekumenický patriarcha konstantinopolský. Setkal se na soukromé audienci s papežem Benediktem XVI., ukončené krátkou společnou modlitbou v kapli Urbana VIII. v Apoštolském paláci. Je to v pořadí již třetí schůzka -

poprvé se setkali v Istanbulu v prosinci 2006, podruhé v Naples v říjnu 2007. Patriarchu přivítal v papežské bazilice Santa Maria velký kancléř Papežského východního ústavu kardinál L. Sandri a akademický sbor. Poté patriarcha přednesl přednášku na téma: Teologie, liturgika a mlčení: obecný pohled východních otců na moderní

svět. Patriarchu doprovázel metropolita Gennadios, arcibiskup pro Itálii a Maltu, metropolita Athanasios z Fanaru a metropolita pergamský Ioannis, prezident Smišené mezinárodní komise pro teologický dialog mezi římskokatolickou a pravoslavnou církví. Zdroj: oficiální webové stránky Vatikánu a christnet.cz

SRBSKO A KOSOVO

V záplavě každodenních informací, které nám předkládají média, je často obtížné se orientovat, a tím spíše odělit věci podstatné od nepodstatných. Možná jsme už také unaveni vleklými konflikty, politickými hrami i mediálními manipulacemi. Jsou však zprávy, které bychom jako pravoslavní křesťané přehlížet neměli – a může se jednat o události zdánlivě nevinně vyhlížející. Takovou novinkou je jednostranné vyhlášení samostatnosti takzvané Kosovské republiky.

Existence tohoto de facto nezávislého útvaru byla hotovou skutečností již od roku 1999. Této situaci předcházel dlouhodobý vývoj na území autonomní oblasti Kosovo a Metochie, jehož hlavními faktory bylo postupné zvyšování počtu albánského obyvatelstva na úkor ostatních etnik (často provázené i nátlakem na jejich vystěhování), jeho rezistence vůči legitimnímu státu a postupné kroky směřující k odtržení tohoto území od Jugoslávie. Ke snížení napětí nepřispěly ani kroky tehdejší srbské vlády, jež zrušila autonomní status oblasti a vsadila na silové řešení problému. Dlouhodobě zanedbávaná oblast vstoupila do devadesátých let jako problém, pro nějž prakticky neexistuje optimální řešení. To však žel ani hledáno nebylo a konečnou tečku za jakýmkoli smysluplnými pokusy v tomto směru učinilo bombardování Jugoslávské federace vojsky NATO v roce 1999. (Podrobněji ke genezi konfliktu viz Dějiny Srbska, Praha 2004.)

Oficiální sled historických událostí však problém ani zdaleka nevyčerpává. Kosovo a Metochie není jen kouskem země kdesi v srdci Balkánu, ale také svatyní v srdcích mnoha lidí. Pro srbský národ je to především místo, kde se zformoval a nacházel jeho středověký stát. Nacházelo se tu centrum církve, jeden po druhém tu vyrůstaly kláštery a své skutky konali nejvýznamnější srbští světci. Sem také směřoval

řoval dopis Karla IV. srbskému carovi Štěpánu Dušanovi, v němž český král a římský císař vyjadřuje radost, že se západofirmská a východořirmská císařská hodnost nachází v rukou slovanských panovníků, kteří oba užívají „vznešeného jazyka slovanského“. Kulturní a náboženský rozkvět srbského státu byl přerušen osmanskou expanzí na Balkán, jejímž symbolickým zlomem byla porážka srbských vojsk na Kosově poli v roce 1389. Lidová tradice tuto událost obohatila celou řadou příběhů a postav, především pak legendou, že křesťanské vojsko po své porážce nad muslimy zamířilo spolu s celou svatou zemí přímo do království nebeského... Nicméně Srbové v tomto prostoru setrvali až do konce 17. století, kdy se během války mezi habsburskou monarchií a Turky zúčastnili povstání a poté byli nuceni Turky spravované Kosovo opustit a přemístit se do dnešní

Vojvodiny. Osmanské úřady poté území dosílily albánskými kmeny (viz J. Rychlík, Kosovo na cestě k velké Albánii, Lidové noviny, 21. 2.).

Není divu, že Kosovo mělo zásadní význam pro duchovní a historické povědomí nejen Srbska, ale i celé Evropy. Zde se odehrávaly statečné pokusy zastavit osmanskou expanzi do Evropy, která ohrožovala celý křesťanský svět. Zde za turecké nadvlády trpěli křesťané, kteří se odmítali vzdát své víry. V neposlední řadě se tu nacházejí stovky památek vrcholného středověku, z nichž mnohé jsou dokladem vzájemného prolínání křesťanského východu a západu. Pro pravoslavné křesťany má Kosovo význam jako sídlo srbského patriarchátu (dnes je dlouhodobě přesunuto do Bělehradu), mnoha klášterů a svatých míst nedozírné duchovní a kulturní hodnoty. Kosovo je zemí doslova prosycenou utrpením národů, slzami křesťanů a krví mučedníků.

Vznik a zánik státních útvarů se však řídí světovými pravidly. Právě ta byla vyhlášením nezávislosti Kosova pošlapána nejvíce. Nelze zpochybňovat územní integritu nezávislého státu a měnit jeho hranice jen z důvodu etnického složení. Jedinou výjimkou může být deklarované právo na sebeurčení národů; to však v tomto případě aplikovat nelze, protože Albánci (na rozdíl od Kurdů, Basků apod.) svůj stát již mají. Z tohoto důvodu je vyhlášení kosovské nezávislosti na Srbsku narušením obecně platných norem (J. Pelikán, Nezávislost, již letitá krize nekončí, Právo 18. 2.). Ještě více alarmující je však postoj států, které jednostranné vyhlášení uznaly. Bylo tak učiněno proti vůli Rady bezpečnosti OSN a její rezoluci č. 1244 a jedná se o hrubé porušení mezinárodního práva, například Helsinského závěrečného aktu z r. 1975 (J. Dienstbier). Mnozí komentátoři přirovávají akt diplomatického uznání Kosova k Mnichovské dohodě. Toto přirování není nadnesené. Jak v případě odtržení Kosova v roce 2008, tak v případě odtržení československého pohraničí v roce 1938 šlo o oddělení části nezpochybnitelného historického území nezávislého státu z iniciativy neautochtonní etnické menšiny, které bylo navíc přes odpor mateřského státu schváleno mocnostmi (v obou případech se dokonce vyskytují stejné země, konkrétně Velká Británie a Francie). Mnichovská dohoda nakonec nadcházející tragédii druhé světové války neodvrátila, ba ani neoddálila.

Důsledky současného překreslování hranic na Balkáně lze v tuto chvíli odhadovat jen stěží.

Poslapání mezinárodních právních norem však není jediným úskalím kosovské kauzy. Jedná se o velice nebezpečný precedens podpory separatistických snah, který může poškodit celou řadu států a může destabilizovat i celé regiony. Mezi nejohroženější oblasti patří Balkán (Makedonie, Řecko, Rumunsko) a Kavkaz (Gruzie, Rusko). Zmíníme i další evropské země, kterých se tato problematika může týkat – Španělsko, Slovensko, ale také třeba pravoslavný Kypr či Moldávie.

V současnosti je ve hře i diplomatické uznání Kosova ze strany České republiky. Žijeme v demokratickém státě, a proto by námi volení politici neměli provádět akty, se kterými nesouhlasíme. V této chvíli by proto měl zaznít i hlas nás, pravoslavných křesťanů, loajálních obyvatel této země, která měla se Srbskem tradičně dobré a přátelské vztahy. Neměli bychom v žádném případě mlčet či být lhotejní. Musíme si uvědomit, že odchod Srbska z této oblasti znamená jednoznačné ohrožení křesťanství v regionu, protože nově vzniklý stát není garantem lidských ani náboženských práv, tím méně kulturních a duchovních hodnot, jak přesvědčivě dokázal svým postojem ke starobylým kostelům a klášterům.

Náš postoj však nikdy nesmí sklouzávat k šovinismu či nenávisti vůči kterémukoli národu či skupině lidí. Albánský národ prochází složitým procesem vlastního formování, který zahrnuje i snahu získat další národní prostor. Mezi Albánci je velké množství křesťanů, v samotné Albánii se pak 20 % obyvatelstva hlásí k pravoslaví. Na vině nejsou oni, nýbrž vládnoucí garnitura, která pro dosažení svých cílů neváhala vraždit příslušníky vlastního národa, a především ta část západního světa, která svým jednáním podobným praktikám přitakává. Neměli bychom však hledat pouze viníky, ale spíše se snažit o nápravu. A především vzpomenout své křesťanské bratry na Balkáně v našich modlitbách a ekteních, podpořit je v těžké hodině zkoušek. A nezapomenout na ně ani v humanitárních sbírkách, veřejných vystoupeních či osobních kontaktech. Pevnost naší víry můžeme ověřit nejlépe v konkrétní pomoci trpícímu srbskému národu a všemu lidu Kosova.

Svatý otče Sávo, pros Boha za nás!

DIÁKON HANUŠ NYKL

AKTUÁLNÍ ZAMYŠLENÍ

Rozhovor s Jeho Blažeností metropolitou Kryštofem

HP *Vaše Blaženosti, v posledním roce jste se na řadě zahraničních cest měl možnost setkat s nejvyššími představiteli pravoslavných církví ve světě. Nepochybně se hovořilo i o snaze Kosova o odtržení od Srbska. V neděli 16. února Kosovo jednostranně vyhlásilo nezávislost, kterou EU akceptuje vysláním kontingentu policistů. Jaký je názor představitelů pravoslavných církví na tento jednostranný akt?*

Napříč všemi místními pravoslavnými církvemi včetně pravoslavných v USA vidím jednotu v názoru, že samostatnost Kosova ohrožuje srbskou pravoslavnou církev. Největší hrozba pramení z neschopnosti albánského obyvatelstva tolerovat existenci srbské menšiny v Kosovu a Metochii. Albánci během několika posledních let srovnali se zemí více než 100 pravoslavných chrámů a kaplí. V Kosovu stále žije 100 000 Srbů, ovšem v enklávách střežených vojsky KFOR, odříznuti od ostatního světa. Po vyhlášení samostatnosti provincie bohužel nemají dobré vyhlídky na lidské řešení jejich postavení v zemi. Nehledě k tomu, že ničeni pravoslavných svatyní a monastýrů může pokračovat. Na území provincie se nachází srbská Pečská patriarchie, monastýry Velké Dečani, Gračanica a další cenné národní památky.

HP *V minulosti jste osobně navštívil Kosovo, můžete nám alespoň částečně přiblížit své dojmy a zkušenosti?*

V novém století jsem navštívil Kosovo dvakrát. Poprvé na pozvání místního vладыky Artemije. Zúčastnil jsem se oslavy chrámového svátku monastýru Sokol, tehdy chráněného dánskými vojáky. Celou noc kolem vybuchovaly nášlapné miny. Po provincii mě vладыka vozil v obrněném voze ve vojenské eskortě. Něco strašného, když jsem viděl kolem sebe tolik zloby a nenávisti z albánské strany, jež

nepřipouští žádný rozhovor o smíření či mírovém řešení vzniklé situace – všude jen volání: „Smrt Srbům!“ Je mi to moc líto, že se něco takového může dít v Evropě.

Podruhé jsem doprovázel poutníky do Pečské patriarchie. Projížděli jsme autobusem s vojenským doprovodem město Peč, obývané Albánci. Muži a ženy nám hrozili pěstmi a děti na nás házely bláto a kameny. Proč? Dodnes nechápu. Snad jen proto, že jsme jeli navštívit naše pravoslavné bratry ve vojskem KFOR střežené enklávě.

HP *V uplynulém roce jste také pobýval na Kypuru a věnoval se studiu pramenů. Na jakou novou publikaci se můžeme těšit (pokud nám už téma své práce můžete prozradit)?*

Výsledkem mého bádání je např. článek o sv. Neofytovi, který se nápadně podobá našemu sv. Prokopu Sázavskému. Můžete jej číst v letošní ročenice. Jinak většinu času jsem věnoval pročítání monastýrských pramenů k připravovaným dějinám jeruzalémského patriarchátu v rámci akademického grantu.

HP *Která místa na Kypru na Vás nejvíce zapůsobila a proč?*

Na Kypru jsem pobýval již několikrát. Nejvíce na mne zapůsobil horský monastýr Kykos, ale hlavně samotní Kypřané. Jsou to velmi zbožní lidé, stoprocentně pravoslavní, otevření a svobodní v projevu svých názorů.

HP *Poutníci, kteří s Vámi v uplynulých letech putovali na svatá místa, vzpomínají na nezapomenutelné chvíle. V naší redakci se proto množí otázky, zda doprovodíte v tomto roce poutníky na Kypr, případně jaké poutě plánujete v tomto roce?*

Kypr patří ke Svaté zemi. Nalézají se zde

místa posvěcená přítomností svatých apoštolů Pavla a Barnabáše. Poutník může dokonce navštívit v Larnace chrám sv. Lazara Vzkříšeného.

Věřím, že se podaří putovat na Kypr letos na podzim a budu moci poutníky doprovázet. Záleží ovšem na Božím požehnání, bez něhož v životě nic nebývá, a pochopitelně také na dobré práci organizačního týmu.

Avšak rád bych všechny také pozval na Cyrilometodějskou pouť, která se koná tradičně v Mikulčicích u Hodonína, péčí místní církevní obce. Letos připadá přesně na den svátku svatých věrozvěstů, na sobotu 24. května.

HP 7. června si už všichni zaškrkli v kalendáři jako důležitý den, kdy budou putovat do Prahy ke svatému Václavovi, protože v tento den si připomínáme 160. výročí Slovanského sjezdu v Praze. Můžete našim čtenářům říci něco bližšího, např. bude opravdu na Václavském náměstí sloužena svatá liturgie za přítomnosti pravoslavných hierarchů z dalších zemí? Budou pozváni velvyslanci slovanských zemí?

Opravdu s Boží pomocí budeme jako naši předkové před 160. lety sloužit pravoslavné bohoslužby na Václavském náměstí pod sochou sv. Václava. Pozval jsem do Prahy delegace ze všech slovanských pravoslavných církví, velvyslance slovanských států pozvu později.

Touto cestou také srdečně zvu na sobotu 7. června na 10⁰⁰ hodin k modlitbám na Václavském náměstí všechny čtenáře Hlasu pravoslavií.

HP Co Vám v poslední době udělalo největší radost?

V sobotu 23. února jsme posvětili novou budovu monastýru sv. Václava a sv. Ludmily v Loučkách u Karlových Varů. Je to má největší radost v letošním roce. Hospodinu Bohu sláva!

23. února 2008 – fotoreportáž ze svěcení monastýru sv. Václava a sv. Ludmily v Loučkách u Karlových Varů

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ARGENTINĚ

Argentina, jako i všechny ostatní jihoamerické státy, je převážně katolickou zemí. K římsko-katolické církvi se hlásí víc než 4/5 obyvatelstva. Ovšem dnes již jen každý pátý Argentinec je opravdu praktikujícím katolíkem. Další a zvláštní charakteristikou Argentiny je skutečnost, že příslušníků tzv. nechalkedonských církví je zde více než pravoslavných. Kromě toho doplňme, že Argentina je zemí s největším podílem bělošského (kreolského) obyvatelstva v Jižní Americe.

Stejně jako v případě Austrálie a Nového Zélandu stojí na počátku argentinského pravoslaví utečenci arabského původu ze Sýrie a Libanonu. Ti se pod vlivem tureckého pronásledování ve vlasti začali usazovat v Argentině okolo r. 1860. Druhou vlnu imigrantů tvořili především Srbové a pravoslavní Dalmatinci z Rakouska-Uherska. Následně přicházeli přistěhovalci i z ostatních pravoslavných zemí – Rumuni, Bulhaři.

Přestože Rusové tehdy měli mezi pravoslavnými obyvateli Argentiny jen nepatrnou menšinu, obrátili se místní věřící bez chrámu a bez kněze s prosbou o pomoc na tehdejšího nejvlivnějšího ochránce pravoslavných ve světě – na Rusko. S osobním přispěním cara Alexandra III. byla v r. 1887 slavnostně vysvěcena první domovní kaple v Buenos Aires, vůbec první pravoslavný chrám v Jižní Americe. První svatá liturgie na celém kontinentu zde pak byla sloužena 1. ledna roku 1889.

V r. 1891 byl synodem ruské církve ustanoven v Buenos Aires k chrámu první duchovní, prot. Konstantin Izrascov (1865–1953). Ten také stál u zrodu myšlenky vybudování řádného pravoslavného chrámu v Buenos Aires. Jeho stavba skutečně začala v r. 1898. Mezi dobrodinci chrámu byli mimo jiné i svatý mučedník car Mikuláš II., svatý Jan Kronštadtský a mnoho dalších významných osob-

ností tehdejšího Ruska. Chrám svaté Trojice byl zbudován – v historickém centru Buenos Aires – za tři roky a slavnostně vysvěcen 23. září 1901. Ze Svaté hory byly věnovány svaté ostatky. Při chrámu byla také otevřena nedělní škola, v níž děti všech národností byly vyučovány náboženstvím ve svém rodném jazyce. Farnost byla tedy mnohonárodnostní, mohli bychom říci, že v původním smyslu slova „ekumenická“.

Přes tyto začátky se vlivem rozrůstání jednotlivých národnostních komunit začaly objevovat snahy po vytvoření vlastních obcí. Tak arabští věřící otevřeli svůj první chrám v r. 1914 v San Llago del Estero. Knězem zde byl ustanoven o. Avraam Isa. Brzy přibýly další čtyři chrámy, v r. 1923 i v Buenos Aires.

Taktéž řecké společenství požádalo o pomoc konstantinopolský patriarchát a v r. 1905 otevřelo první domovní kapli. V r. 1928 pak zbudovali v Buenos Aires vlastní chrám, zasvěcený Zesnutí přesvaté Bohorodice.

Po bolševickém převratu v Rusku a značném vzrůstu ruského živlu v Argentině a následných sporech uvnitř ruské církve přešel chrám sv. Trojice v Buenos Aires pod jurisdikci karlovackého synodu. Ti Rusové, kteří s tímto krokem nesouhlasili, začali navštěvovat chrámy konstantinopolského a antiochijského

ského patriarchátu. V meziválečném období pak bylo vybudováno poměrně mnoho nových chrámů a domovních kaplí pravoslavnými Rusy i Araby. Posledně jmenovaní se začali také jako první věnovat systematictější misijní činnosti mimo imigrantské prostředí. R. 1934 archim. Michel Chaluf vydal ve španělštině katechismus s názvem „Duchovní útěcha“. Stal se tak prvním překladatelem pravoslavných modliteb do španělštiny.

Situace v ruské komunitě se dále zkomplikovala po napadení Sovětského svazu Hitlerem. O. Izrascov totiž z ambonu podpořil útok německé armády a označil jej za počátek osvobození Ruska od bolševiků. To velká část věřících odmítla a obrátila se na metropolitu aleutského a severoamerického Venjamina (Fedčenka; který mimochodem vysvětlil o. Andreje Kolomackého na kněze) s prosbou o zřízení farnosti moskevského patriarchátu. V r. 1943 tak byl skutečně zřízen argentinský vikariát, ale kněze

ani chrámu nebylo a Rusové loajální Moskvě se modlili v chrámu antiochijském.

O čtyři roky později moskevský patriarchát posílá do Argentiny prvního archijereje pro nově zřízenou argentinskou eparchii vl. Feodora (Těkučeva). V r. 1949 je zřízena eparchie také konstantinopolským patriarchátem a v r. 1956 zřizují své katedry v Argentině také antiochijský patriarchát a ruská zahraniční církev.

Protože první chrám v Buenos Aires zůstal v držení obce o. Izrascova, byl vladyka Feodor nucen otevřít vlastní chrám Zvěstování přesvaté Bohorodice. Ovšem na počátku 50. let se vztahy mezi „moskevskými“ a „zarubežnými“ tak vyhroutil, že o. Izrascov dosáhl u vlády Argentiny vyhoštění vladyky Feodora, zavření chrámu Zvěstování a zákaz působení moskevského patriarchátu na území státu. Po několika měsících dosáhli věřící alespoň opětné registrace a povolení k činnosti patriarchátu

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH JURISDIKČÍ

KONSTANTINOPOLSKÝ PATRIARCHÁT: 13 převážně obsazených farností v čele s metropolitou Tarasijem buenosaireským a jihoamerickým. Smíšený kalendářní styl, jazyk řecký a španělský.

ANTIOCHIJSKÝ PATRIARCHÁT: 8 farností, 12 kněží v čele s metropolitou Buenos Aires a celé Argentiny Siluanem. Kalendář smíšený, bohoslužby takřka výlučně španělsky. Duchovenstvo jihoamerického původu. Prostředí misijně otevřené, a jak už to u antiochijského patriarchátu v diaspoře bývá, spíše liberální než tradiční. Z hlediska počtu věřících největší pravoslavná jurisdikce v zemi.

MOSKEVSKÝ PATRIARCHÁT: 9 farností v čele s metropolitou Platonem (Judoenkem). Obvyklé ruské prostředí, starý styl, církevněslavanské bohoslužby.

SRBSKÁ CÍRKEV: 4 farnosti.

RUMUNSKÁ CÍRKEV: 1 farnost.

Celkem se na území Argentiny nachází 35 církevních obcí a misijních stanic.

Hlavním problémem současného argentinského pravoslaví je jednak nedostatek duchovenstva a jednak složitá hospodářská situace země po krizi v r. 2002. Přibližně třetina řeckých a téměř polovina ruských obcí nemá pravidelné bohoslužby (i v důsledku velkých vzdáleností). Vyrážovat kněze obce prakticky nejsou schopné bez ohledu na místo či jurisdikci. Chybí katecheté, mnoho pravoslavných má jen jednou ročně možnost přistoupit k svatým tajinám. Přes tyto problémy vyrostly v 90. letech v Argentině tři nové chrámy, jeden srbský a dva ruské.

v Argentině. K všeobecným zmatkům a rozdělením však přispívala i skutečnost, že některé ruské obce se prostě nehlásily k fakticky žádné jurisdikci a v této situaci ještě začali v Argentině působit uniaté.

Přesto všechno počet pravoslavných věřících i počet chrámů rostl. R. 1972 byl na diákona vysvěcen také první rodilý Argentinec španělského původu, o. Georgij Sanchez. R. 1988 u příležitosti 1000 let křesťanství na Rusi bylo jedno z náměstí v Buenos Aires přejmenováno v čest sv. apřovn. knížete Vladimíra.

Ani oficiální sjednocení moskevského patriarchátu a zahraniční církve nevyřešilo dlouhodobé nepřátelské vztahy mezi argentinskými ruskými komunitami, z nichž část od doby o. Izrancova tvořila velmi tvrdé křídlo zahraniční církve. Jihoamerická eparchie zahraniční církve sjednocení nepřijala a stala se baštou odporu vůči sjednocovacímu procesu. Neuznala akt o eucharistickém společenství patriarchátu a zahraniční církve podepsaný na Nanebevstoupení 2007 a odešla v čele s biskupem Agathangelem (Paškovským) do opozice a rozkolu. Dnes má v Argentině pod hlavičkou „Dočasné nejvyšší církevní správy Ruské pravoslavné církve v zahraničí“ 12 farností s 5 kněžími. Patří jí i nejstarší chrám sv. Trojice. Biskup Agathangel přebývá v Oděse.

JEREJ ANTONIJ DRDA

VZPOMÍNKA NA PROFESORA HELLERA

V sobotu 26. ledna 2008 se v evangelickém kostele Salvátora na Starém Městě rozloučila křesťanská veřejnost s jedním z největších českých biblistů a teologů, profesorem Karlovy univerzity Janem Hellerem. Rodák z Plzně, po absolvování evangelické teologie krátce českobratrský farář, ale většinu života učitel Komenského bohoslovecké fakulty, zemřel ve stáří 83 let, vyčerpán mnohaletou chorobou, které úspěšně vzdoroval.

Seznánil jsem se s profesorem Hellerem v roce 1969, když jsem se na pozvání pana profesora Biče a s požehnáním metropolitě Doroteje stal členem Starozákonní překladatelské komise, která připravovala český ekumenický překlad Bible s výkladem. Byl jsem tehdy velmi vřele přijat nejen profesorem Bičem, se kterým jsem se již znal, ale i sedmi dalšími členy skupiny, profesorem Kubáčem a faráři Heryánem, Sládkem, Souškem, Žákem, Balabánem a profesorem Hellerem. Byla to velmi vzrušující práce, nad jednotlivými verši Bible se vedly zajímavé diskuse hlavně díky profesoru Bičovi, který zasahoval co nejméně a dával nám všem prostor k vyjádření názoru. Nebylo nesnadné povšimnout si erudiční převahy profesora Hellera, i když své názory vyjadřoval vždycky skromně, ale s učitelskou důkladností, takže mu bylo vždy hned napoprve porozuměno. Byl jsem zde jediný východní teolog, nezatížený scholastikou, takže mi občas nebylo rozuměno a byl to obvyčejně profesor Heller, kdo pochopil a přeformuloval mou myšlenku do tvaru srozumitelného všem. Tak minulo 15 let práce i vzájemného sblížení. S Hellerovými jsem se později vidal i v Mariánských Lázních a strávili jsme jednu dovolenou na naší církevní chalupě v Těšově. Jednou se mi přiznal, že se často chodívá modlit do našeho kostela v Resslerově ulici a že si oblíbil celou řadu pravoslavných symbolů. „Líbí se mi zvyk pokřížovat se. Nahradil jsem si pro sebe toto Vaše krásné

gesto aspoň krátkou modlitbičkou: „Stavím se, Pane, pod tvůj kříž, dej unést, co mi uložíš.“

Po sametové revoluci se snažil pomáhat i v úsilí o zřízení samostatného pravoslavného teologického učebního zařízení při některé univerzitě. Když jsem se stal biskupem, učil už na fakultě jen s malým úvazkem. Nakonec se musel i toho vzdát ze zdravotních důvodů. Byl s dýcháním odkázán na složité přístroje, takže už nešlo vycházet na ulici. Trávil čas na lůžku nebo v křesle, ale stále psal a telefonoval se svými přáteli, kteří ho vyhledávali. Zabýval jsem se dlouho myšlenkou na napsání nové knížky z oboru biblistiky a chystal jsem se s profesorem Hellerem poradit. Chtěl jsem mu napsat dopis, ale často banální povinnosti mne zdržovaly, až jsem se dozvěděl od bratra Smetany o Hellerově smrti. Konec jeho života byl neobyčejně těžký a snašel ho s neobyčejnou statečností. Jednou jsme s Hellerem hovořili o smrti a posmrtné účasti člověka. Řekl mi: „Obvyčejně se tím moc nezabývám. Víím, že Bůh nás miluje a chce každému to nejlepší. Jistě mi neublíží.“ Všichni, kdo profesora Hellera znali, měli ho rádi pro jeho otevřenost a laskavost. Proč by měl Bůh být vůči němu přísnější? Po strastiplném životě v Jeho službě mu jistě dá lehké odpočnutí a dlouhou památku.

ARCIBISKUP SIMEON

ZA PŘÍZNIVÉ POČASÍ A HOJNOST PLODŮ

– VÝZVA PRO SOUČASNOU CIVILIZACI A PRO NÁS

„Za příznivé počasí a hojnost plodů zemských k Hospodinu modleme se,“ to je jedna z modliteb, se kterou se jako pravoslavní věřící setkáváme každou neděli na svaté liturgii. Již svatí otcové křesťanského starověku sv. Jan Zlatoústý a sv. Basil Veliký, jimž je připisována důležitá role při sestavování sv. liturgie, si uvědomovali důležitost „příznivého počasí“ a dostatku potravy, „hojnosti plodů zemských“, pro život lidí i všech

ostatních tvorů. Již ve 4. století n. l. věděli velmi dobře z vlastní zkušenosti a také ze zkušeností předchozích generací, že nepříznivé počasí bývá spojeno s nedostatkem nebo nadbytkem vody, s extrémním suchem, s ničivými větrnými smrštěmi a v neposlední řadě také s prudkým šířením nemocí, pokud bylo počasí někde dlouhou dobu příliš vlhké a bezvětřné. Naši předkové věděli, že nepříznivé počasí přináší neúrodu, a ta zase

na mnoha místech znamenala hladomor. Z těchto důvodů se křesťané vždy obraceli a obracejí se i dnes k Bohu, Pánu a Udržovateli všeho, s prosbou, aby počasí bylo příznivé a aby země vydala pro lidi dostatek svých plodů.

„Počasí“, za které se modlíme a jež je na zeměkouli definováno jako globální klima, se v posledním století a desetiletích mění způsobem, který lidi překvapuje. O problémech s klimatem týden ko týden referuje rozhlas a televize a píší stránky prakticky všech deníků. Kvůli klimatu zasedá Organizace spojených národů a vznikají národní a mezinárodní programy. S cílem omezit negativní dopady lidské činnosti na klima se podepisují mezinárodní úmluvy a vznikla mezinárodní burza pro obchod s emisemi, které ta která země nebo továrna či elektrárna vypouští či nevypouští do ovzduší.

K problematice globální změny klimatu – zjednodušeně vlastně k problematice „počasí“ či „kvality vzduchu“ – se během posledních dvanácti měsíců vyjádřily četné osobnosti politického života. Ochrana klimatu jako podmínka přežití Božího stvoření se stává ústředním tématem prohlášení J. V. ekumenického patriarchy Bartoloměje I. a následně i římského papeže Benedikta XVI.

Nejedná se ale přeci jenom o planý poplach, jak veřejnost opakovaně ujišťují neochvějní političtí zástupci „svobodné a neomylné ruky trhu“, která přeci všechny současné problémy civilizace vyřeší? Nemají nakonec pravdu „vědci“ zastupující zájmy naftařského a uhelného průmyslu, globálního velkokapitálu i zbrojovek? Jak vlastně to světové klima funguje? Je svět opravdu na okraji propasti, jak tvrdí mnozí, anebo mají pravdu spíše ti, kdo změnu klimatu odmítají brát vážně?

I když je popsání procesu změny klimatu a fungování klimatu jako takového značně složité, pokusme se si tuto problematiku přiblížit. Předně si asi musíme uvědomit, že celý ekosystém Země – prostředí, ve kterém se odehrává život všech živých tvorů od rostlin až po člověka – je určován křehkou rovnováhou a unikátním spolupůsobením celé řady faktorů, procesů, zákonů a přírodních sil.

Dobré poznání těchto jemných, avšak podivuhodně vyvážených a navzájem se vyvažujících mechanismů a zákonitostí je pro věřící vědce důvodem k úžasu nad moudrostí a předvídavostí Stvořitele a také nad dokonalostí Božího díla, před kterým se každý lidský výtvar nakonec jeví pouze jako chabá a značně nedokonalá napodobenina.

Jedním z podivuhodných Božích výtvarů, řídicích se Božími zákony, které lidé někdy nazývají zákony přírody, je pozemské klima. Toto klima a procesy v něm by nám a příštím generacím – pokud by nedocházelo k jejich poškození ze strany člověka – určitě zajistily uspokojivé podmínky k životu. Rovnováha klimatických procesů by dlouhodobě zajistila nadále také to, že teplota nám v noci neklesne na mnoho desítek stupňů pod bod mrazu a že sluneční světlo a teplo spolu s infračerveným zářením během dne nespálí na Zemi vše živé.

Uvedené podivuhodné vlastnosti klimatu jsou dány především skutečností, že Země je chráněna vzdušným obalem, jehož součástí je i přesně definované množství tzv. skleníkových plynů, které nás a celé jemné předivo života chrání před škodlivými vlivy z kosmu a brání také tomu, aby se naše přírodní prostředí extrémně rychle ochlazovalo anebo přespříliš zahřívalo.

Jedním z nejdůležitějších skleníkových plynů je CO₂ – kyslíčnick uhlíčitý, který vydechují všechny živé organismy od jednobuněčných struktur až po člověka. Dalším skleníkovým plynem je metan, jehož velké množství se do vzduchu přirozeně uvolňuje především v průběhu rozkladných procesů. Kyslíčnick uhlíčitý je samozřejmě velmi potřebný pro růst rostlin. Mnozí z nás si ze školy pamatují, že rostliny kyslíčnick uhlíčitý potřebují k růstu a v procesu fotosyntézy jej rozkládají na kyslík a vodu. Rostliny z uhlíku obsaženého v CO₂ také budují svá rostlinná těla.

Z tohoto pohledu se samotný proces fotosyntézy – symbióza a vzájemná potřebnost rostlin a všech dalších živých tvorů – jeví jako další z podivuhodných projevů Boží moudrosti a dokonalosti, neskonale převyšující lidský rozum. V čem tedy spočívá současný problém?

Problémem je, že koncentrace oxidu uhlíčitého

v atmosféře spalováním fosilních paliv narůstají a přispívají ke globálnímu oteplování a následně ke změně klimatu. Potvrdilo se, že obrovské množství uhlíku, uvolněného v podobě CO₂ do vzduchu ze spáleného uhlí, ropy a zemního plynu, nejsou již zelené rostliny na zemském povrchu a ani všechny zelené řasy v oceánech a mořích schopny v procesu fotosyntézy rozložit a spotřebovat. Kyslíčnick uhlíčitý zůstává ve vzduchu a jeho zvýšené koncentrace ve vyšších vrstvách atmosféry vytvářejí kolem zeměkoule čím dál dokonalejší a neprodyšnější obal, který naší planetě jako celku znemožňuje uvolňovat části přijatého slunečního tepla zpátky do blízkého vesmíru. Teplota na Zemi proto narůstá a v důsledku zvýšené teploty dochází k rychlejšímu tání arktického a antarktického ledu i k tání vysokohorských ledovců, čímž se navíc snižuje schopnost zemského povrchu odrazet teplo... K uvedenému skleníkovému jevu a nárůstu teploty na Zemi v poslední době přispívá ještě uvolňování velkého množství metanu z tající tundry a v neposlední řadě úniky zemního plynu do ovzduší. Celý proces „podřezávání si větve“, na níž chtít nechtět všichni sedíme, je navíc doprovázen mycím dešťných pralesů a rozšiřováním pouští (i v důsledku globálního oteplování), což vede k dalšímu zmenšování schopnosti globálního ekosystému vypořádat se s narůstající koncentrací CO₂ a celý proces se zrychluje.

Debaty o tom, co a zda vůbec něco lze dělat proti změnám klimatu, proběhla před časem i v českých a evropských médiích. Lidé jsou dnes vyzýváni k tomu, aby všude, kde je to možné, energii šetřili a omezení její spotřeby omezili spalování dalších fosilních zdrojů a uvolňování dalšího CO₂ do ovzduší.

To se dá dělat v církvi třeba tak, že místo autem půjdeme v neděli do chrámu pěšky nebo pojedeme na kole, případně využijeme městskou hromadnou dopravu. Úspory energie jsou však potřebné také v našich domovech a domácnostech a ve veřejných prostorách. (Není v této souvislosti bez zajímavosti, že největší česká uhelná elektrárna Pruněřov vypustí ročně do ovzduší téměř stejné množství CO₂ jako veškerá automobilová doprava na území České republiky.)

Potřeba šetřit energií a ohled na Boží stvoření

může být v současné církvi vyjádřena výstavbou energeticky nenáročných a po všech stránkách z ekologického hlediska šetrných církevních budov.

Zajímavou možností, jak omezit náš negativní dopad na globální klima, je zejména na venkově vysazování stromů, které když vyrostou, dokážou spotřebovat a rozložit velké množství CO₂. (Aktivity tohoto druhu jsou v poslední době rozvíjeny některými církvemi a křesťanskými organizacemi v Austrálii, USA, západní Evropě a také v Rumunsku.)

Jako důležitá možnost pro zastavení nepříznivých změn klimatu se všemi negativními dopady na Boží stvoření se jeví využití ekologických technologií při výrobě tepla a elektrické energie namísto těch, které ovzduší a životní prostředí značně poškozují.

Zde se pro domy i četné církevní budovy jeví jako velmi vhodné využití slunečních kolektorů na přípravu teplé vody a podporu vytápění anebo instalace fotovoltaických článků, které budou vyrábět elektrickou energii bez emisí skleníkových plynů v místě spotřeby a prakticky beze ztrát, ke kterým dochází v dlouhých vedeních z velkých uhelných a jaderných elektráren.

Jako další dobrá možnost pro boj proti dalším emisím CO₂ a změnám klimatu se všemi důsledky pro lidstvo a Boží stvoření se jeví výstavba větrných a malých vodních elektráren. Tato složitá a nezdědka nákladná zařízení vyrobí veškerou energii, která byla potřebná na jejich výrobu i výstavbu, většinou v průběhu prvního roku svého provozu. Pak již ekologickou energii pouze vyrábějí a dodávají do sítě bez emisí CO₂ a dalších zplodin.

Prodej „ekologické“ nebo „zelené“ energie bez emisí skleníkových plynů se v posledním desetiletí stal také pro některé církve a neziskové organizace zajímavou příležitostí k financování jejich humanitárních, ekologických a dalších aktivit.

K problému energie a změny klimatu se ještě jednou vrátíme především prostřednictvím grafů, fotografií a obrázků v příštím pokračování našeho ekologického seriálu.

ROMAN JURIGA

PRAVOSLAVNÁ AKADEMIE VILÉMOV POZVÁNÍ NA SEMINÁŘE A DALŠÍ AKCE

Dne 29. prosince 2007 se v Gorazdově cyrilometodějském středisku konalo setkání členů a přátel občanského sdružení Pravoslavná akademie Vilémov. V průběhu pracovní části setkání byla stanovena data konání jednotlivých připravovaných akcí a proběhla neformální diskuse o dlouhodobých záměrech akademie. Součástí bylo poděkování předsedy a místopředsedy členům a přátelům sdružení za podporu a pomoc v roce 2007.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PRAVOSLAVNÁ AKADEMIE V ROCE 2008 PŘIPRAVUJE:

• Jeronýmův den – přednáška s diskusí Dr. Jakuba Jiřího Jukla z Prahy o Janu Husovi a Jeronýmovi Pražském 30. května 2007, zahájení o 10:00 hod., Olomouc.

• Valná hromada o. s. Pravoslavná akademie Vilémov, sobota 14. června od 10:00 hod., Vilémov.

• Ekologická výstava „Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám“ (Ing. Břetislav Koč), Zahájení s vernisáží v sobotu 14. června po valné hromadě sdružení o 14:00 hod. Ukončení 19. července v Gorazdově cyrilometodějském středisku ve Vilémově.

• Den Sv. apoštolů a Den obnovitelných zdrojů energie u MVE v Hornej Strede na Slovensku, zahájení v pondělí 30. června o 11:00 hod. (2. ročník).

• Na kole za svatým Eliášem v sobotu 19. července, zahájení o 8:00 hod. s požehnáním kol ve Vilémově (5. ročník).

• Den modliteb za ochranu Božího stvoření v sobotu 30. září (8. ročník), zahájení v 10:00, ve 14:00 zahájení výstavy „Ekologie“ karikaturisty Rudolfa Friedricha Schmuckleho ze Sibiu.

• Modlitba za domov 28. října, Hora Říp, účast Akademie

• 2. část semináře Poznání, pokání, smíření a odpuštění 17. listopadu – v Olomouci, zahájení o 9:00 hod.

DATUM ZATÍM NESTANOVENO:

Ve spolupráci s Úřadem metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích

seminář o nových metodách komunikace (konec května)

• Výstava grafiky „Prolinání světů“ Karla Nováka Steinerja

• Adventní koncert (prosinec)

POKRAČOVAT BUDOU PROJEKTY :

• Ekologické vzdělávání pro základní a střední školy z ČR a SR

• Půjčovna kol Pravoslavné akademie má v roce 2008 fungovat od 1. května do 31. srpna

• Rozšíří se ekologické poradenství pro církev, charity a neziskové organizace.

Diskutováno bylo několik dlouhodobých záměrů akademie: zřízení pražské pobočky, projekt klimatické spravedlnosti a projekt Centra pro rozvojovou pomoc. Byl schválen záměr získat dobrovolníka ze zahraničí a také záměr získat zaměstnance se sníženou pracovní schopností s podporou Úřadu práce. V rámci prosincového jednání byla připomenuta potřeba překladu www stránek akademie do anglického jazyka. Pomoc překladatelů – dobrovolníků je velmi vítána. Akademie by ráda zahájila činnost Půjčovny kol již na začátku prázdnin, proto je vítána ochota dobrovolníků, kteří pomohou uklidit prostory bývalé obecní klubovny k tomuto účelu, případně pomohou s propagací a dalším dovybavením půjčovny. (Chybí nám nářadí, více pump, lepení, zamýkání na kola, další cyklistické helmy.) O projektu půjčovny se dočtete na stránkách akademie v kapitole současné projekty www.orthodoxa.cz

Kontakt: orthodoxa@quick.cz.

Tento text neprošel jazykovou úpravou.

ROMAN JURIGA

DIÁKON A JEHO ÚLOHA V CÍRKVI

Tato malá úvaha je věnována úloze diákonů v církvi a ve světě, jak nám ji předává Písmo a Tradice. V dnešní praxi se – žel Bohu – úloha diákona často omezuje na službu liturgickou, která, ač je důležitou a podstatnou součástí jeho poslání, neměla by zůstávat součástí jedinou.

Již ve Sk 6,1–3, kde je popsáno ustanovení prvních diákonů, se jako hlavní důvod uvádí „služba u stolů“. Vzhledem k tomu, že tato služba byla ustanovena svatými apoštoly prostřednictvím jejich modlitby a vkládání rukou, nejedná se o podružnou funkci, ale o službu, při které je prostřednictvím apoštolů a jejich nástupců na tyto služebníky předáván specifický dar Ducha svatého. O to smutnější je dnes rozšířené (snad pod vlivem západu) vnímání diakonátu jako pouhého předstupně svěcení kněžského, nebo, ještě hůře, jako jakéhosi „nedokonalého kněžství“. Doufám, že – s pomocí Boží – tato drobná úvaha přispěje ke změně pohledu na úlo-

hu diákona a ukáže specifčnost jeho poslání ve světě i v církvi.

Již ve Skutcích apoštolských je, krom výše zmíněného důvodu ustanovení diákonů, podána vcelku obšírná zpráva o úloze diákona, a to v Sk 8,5–40. Popisují cestu diákona Filipa do Samarií a jeho činnost zde i na cestě do Gázy. Dočteme se, že Filip „...kázal tam Krista.“ (Sk 8,5) „...zázraky, které dělal. Nečistí duchové totiž vycházeli ...z mnohých, kteří je měli, a mnozí ochrnutí a chromí byli uzdraveni.“ (Sk 8,6–7) „Filip tedy otevřel ústa a počínaje tímto místem Písma mu začal ká-

zat Ježíše.“ (Sk 8,35) „...sestoupili do té vody, Filip i komorník, a pokřtil ho.“ (Sk 8,38). Můžeme tedy mít již z Písma za prokázané, že úlohou diákonů je organizační činnost v životě církevní obce, dále pak vyučování Písmu a léčení. V prvotní církvi zřejmě mezi úlohy diákona patřilo i udělování svátosti křtu, které je však nyní v pravoslavné církvi spojeno s myropomazáním, a vyjma zcela extrémních situací dnes tedy diákon nekřtí.

Celkem široké vyjádření o diákonech přináší i 16. kánon VI. všeobecného sněmu, který vysvětluje příkazný počet sedmi diákonů ve městě a podrobně vysvětluje vývoj chápání úlohy diákona. Snad nejvýznamnější je jeho poslední věta, popisující úlohu prvních sedmi diákonů: „Na základě toho i my říkáme, že výše zmíněných sedm diákonů nemuselo být ustanoveno ke sloužení svátostem, ale jsou to ti, kterým bylo svěřeno budování společenství pro všeobecnou potřebu tehdejších sborů, a oni jsou proto pro nás příkladem lásky a starostlivosti o potřebné.“ Jedná se tedy o další připomenutí prvotní úlohy diákonů, kterou bychom dnes nazvali sociální prací, a je povzbuzující, že je naléhavě připomínána již v sedmém století. Další kánony upravují požadavky na diákony, jejich postavení v církvi (je služebníkem biskupa, ale níže než kněz) a zdůrazňují naléhavou potřebu jejich čistoty.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že jak apoštolové, tak i svatí otcové pojímali službu diákonskou mnohem širěji, než jak je dnes vnímána námi, a že v souladu s postojem, který neodděluje církevní a „soukromý“ život, považovali za samozřejmé a žádoucí působení diákona i mimo liturgii, v životě církevní obce i mimo ni. Toto působení lze přitom opět rozdělit na učitelské, léčebné a organizační. Jak tedy vnímat a překládat do dnešního jazyka tato očekávání?

Učení zůstává učením, a je tedy diákonským posláním nejen čtení evangelia při svaté liturgii, ale i výuka katechumenů a evangelizace mimo ni. To samozřejmě klade vysoké nároky na znalost nejen Písma svatého, ale také na pochopení celé historie církve a historické střety s různými herezemi, které se dnes opět objevují, byť pod jinými jmény.

Léčebné působení je dnes transformováno, nebo lépe řečeno přeznačeno, do práce sociální, konkrétně do práce s psychosociálně nemocnými, jako je doprovázení a pomoc závislým, ale i vězňům. Tato činnost vyžaduje i další vzdělávání podle dnešních poznatků, přičemž nevyklučuje, ale přímo vyžaduje pevné ukotvení ve víře a vědomí stálé přítomnosti a naděje Spasitelovy, ale i jeho odpůrce. Má tedy, dle mého názoru, patřit mezi běžné činnosti diákonů i pravidelné navštěvování věznic či nemocnic, případně práce s postiženými v terénu (streetwork), samozřejmě podle zaměření a schopností toho kterého otce. Samotnou sociální pomoc je dnes možné poskytovat ve velké šíři, ať už organizací přímé materiální pomoci potřebným, nebo pomocí při jednání na úradech i vedením a učením správného hospodaření, zvláště u sociálně nezařazených skupin (např. bezdomovci).

Organizační činnost je snad nejdůležitější pomocí církevní obci, přitom, jak se zdá, nejvíce opomíjenou. Jestliže kněží, zastupujícímu v místě biskupa, náleží především modlitební a duchovní vedení obce a konání svátostí, nelze na něj nakládat další, ryze administrativní úkoly. Veškeré činnosti administrativní by měl pod vedením kněze přejmout právě diákon, tak aby kněz veškeré své síly věnoval právě úkolům čistě duchovním. To samozřejmě vyžaduje určitou souhru a soulad kněze a diákona, které asi nelze dosáhnout ze dne na den, ale jistě by byla dosažitelná snáze, kdyby každý z kněží si vychovával a vedl kandidáta na diákonské svěcení a řádně ho poučil o kráse, ale i náročnosti této služby. Lze jen doufat, že tyto skutečnosti si dostatečně uvědomí nejen otcové – duchovní správci, ale i celé obce a začnou opět celou službu diákonskou vnímat v plné šíři a poskytovat jí tu podporu a úctu, kterou si zaslouží. Snad by nápomocí mohlo být i patřičné vysvětlení samostatnosti diakonátu při kázáních na svátky svatých diákonů a při katechezi.

Modleme se, aby nám Pán dal více bratrů obdařených dary k této službě a zároveň dary tuto službu, v souladu s Tradicí, řádně ctít.

O. IVAN HADRAVA, MOST

O ČEM JSME MLČELI

ZKUŠENOST DOKUMENTARISTKY

V lednu roku 1990 jsem ještě nebyla pokřtěna a v tehdy ještě Československé televizi – studio Bratislava jsem dostala možnost vytvořit film o problematice interrupce z pohledu ženy. Film „O čem jsme mlčeli“ začíná slovy římskokatolického kněze: Interrupce je vražda. Tato slova jsme točili jako první záběr. Celý štáb se chichotal tehdy zdánlivě „bigotní a nesmyslné větě“. Kněz nás obdaroval různými brožurkami, které v autě všichni zahodili kamsi do kouta. Na konci natáčení však mnozí po brožurkách sáhli a začtli se do nich... Program natáčení jsem totiž volila tak, že se před členy štábu podobně jako před divákem odhalovala tehdy úplně nová a neznámá fakta. Mnohé z myšlenek filmu jsou dodnes – i po 18 letech – široké veřejnosti neznámé.

Celý film jsme pojali jako stylizovaný dokument. Na internátu jsem si nahrála výpověď šestnáctileté dívky, která popisovala, jak byla rodinou i okolím dovedena k přerušení těhotenství. Působivě podobné Madoně dodalo autentickému hlasu a výpovědím (vnitřním monologům) neznámé působivou „tvář“. Některé situace jsme aranžovali jako „reality show“ (i když tento pojem tehdy v dokumentaristice ještě neexistoval). Naši mladou herečku jsem zavedla například do ordinace a řekla jsme gynekologovi: Právě jsem zjistil, že je ve 3. měsíci tě-

hotenství. Nyní jí řekněte, co říkáte pacientkám v takové situaci. Kamera start! Autentickou reakci jsme okamžitě natočili. To, co jsem slyšela, mnou otfásko, nikdy jsem totiž v takové situaci nebyla

a nikdy mě nenapadlo, jak surově lékař „o tom“ hovoří. Neřekl, že na svět přichází nový človíček, ale „co je třeba udělat, aby se TO stihlo“.

Ve scéně, kdy dívka čeká

na zákrok, zazní píseň Mariky Gombitové Ave Maria, kam kráčaš, svet bez čirej lásky mám a divákovi z obrazu pohlédne do tváře přesvatá Bohorodička... když refrén vrcholí výkřiky zpěvačky, otevírají se dveře operačního sálu a čísi ruka vynáší oranžový kýbl...

Známý pražský psycholog J. Kovářík tehdy řekl, že na jedné straně čekají desítky bezdětných párů na adopci, na druhé straně jsou děti zabijeny, přičemž vše je zamlžováno slovy, která se snaží zatajit podstatu věci. Říkáme „zastavení letu“ při narušení státní hranice místo sestřelení letadla, „přerušení těhotenství“, jako kdyby to těhotenství mohlo ještě někdy v budoucnu pokračovat, jako kdyby to nenarozené děťátko dostávalo opakovanou šanci.

Dodnes také vzpomínám na suggestivní výpověď lékařky, která byla věřící katoličkou, a proto nevydržela na gynekologicko-porodnickém oddělení. Její povinností bylo totiž vykonávat i interrupce. Citovala nám Hippokratovu přísahu a vyprávěla o svém boji za právo lékaře „nezabíjet“. Nakonec ten boj vzdala a odešla raději na onkologické oddělení. Paní doktorka Bzdúchová nám také ukázala snímky amerických lékařů, kteří nejenže prokázali, že se nenarozené dítě při zákroku brání, ale nasnímali i naturalistické záběry velikosti zabíjených plodů, které se již vůbec nepodobaly „králíku“, ale bylo zřetelně vidět, že jde o malého človíčka. Tyto naturalistické záběry jsme ve filmu nepoužili, a přesto působil velmi katarzně. Kolegyně, které

měly tuto neblahou životní zkušenost, při projekci s pláčem vybíhaly ze sálu. Sama jsem tehdy byla v šoku z toho, jak hluboce film působí.

Když byl v květnu 1990 uveden v ČST, očekávala jsem rozporuplné reakce. Nepřišel mi však ani jeden zlobný dopis. Psali často i muži. Po shlédnutí filmu litovali svého chování. Byly to dlouhé dopisy, plné tragických příběhů nenarozených dětí a výčitek rodičů – otců i matek, kteří se ptali (a právem): Proč nám to nikdo neřekl dříve? Proč se takové filmy nepromítají na školách?

Film končil „hřbitovem nenarozených dětí“ a statistickými údaji, které v letech 1985–1989 meziročně narůstaly v bývalém Československu o několik desítek tisíc. Ta čísla byla opravdu alarmující. Film se potom začal promítat na některých školách, v univerzitní knihovně v Bratislavě a byl několikrát reprizován ve Slovenské televizi. Statistika v letech uvedení filmu zaznamenala výrazný pokles...

Po 18 letech bych se k tomuto tématu ráda vrátila – snad se mi podaří sehnat prostředky nebo zaujmout televizní dramaturgii. Tehdy jsem ještě nebyla pokřtěná a neměla jsem názor na situaci, kdy je žena v ohrožení života, nebo kdy děťátko se má narodit s vrozenou vadou. Dnes vím, že všechno se děje z vůle Boží. V průběhu těch 18 let jsem si zaznamenávala různé zkušenosti a výpovědi žen. Psychiatři mi řekli, že většina pozdějších těžkých depresí žen bývá spojena právě s interrupcí a následnými výčitkami

svědomí, které nelze jednoduše „léky zaléčit“ a umlčet. Podařilo se mi zaznamenat i výpověď ženy – úspěšné podnikatelky, která po několika interrupcích dala Bohu slib, že kdyby se to mělo přihodit ještě jednou, i kdyby dítě znamenalo konec její kariéry, i kdyby bylo postižené, už nikdy zákrok nebude absolvovat. Bylo jí 48 let. Skutečně otěhotněla a testy ukazovaly jednak na možné ohrožení života, jednak na vážné poškození genetiky děťátka. Přesto maminka trvala na svém. Byla vystavena obrovskému tlaku lékařů, kteří jí doporučovali léčbu na psychiatrii, protože naprosto nechápali důvody matky, která sverepě odmítala interrupci. Dala mi souhlas k natáčení porodu i pozdějšího zápasu o život dítěte. Byla v 8. měsíci, když jsme točili první výpověď. Otevřeně vyznala všechno, kála se před kamerou ze svých chyb a prosila Boha o odpuštění. Nastalou situaci brala jako „trest“, kterým si musí odčinit svých předcházejících 6 (!) potratů. S radostí přijímala, že má tuto šanci, a s radostí chtěla přinést i oběť lásky matky.

Za týden mi volala, že 2 dny po našem rozhovoru ji odvezli do nemocnice a děťátko porodila císařským řezem. V té době již bylo mrtvé. Podle zjištění lékařů bez vnější příčiny odešla dušička děťátka k Bohu krátce potom, co maminka učinila své vyznání... Tento příběh, podobně jako další podobná vyprávění žen o tom, jaké následně prožívaly peklo, teprve čeká na diváka a zveřejnění...

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

O PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ

OHLASY NA RECENZI FILMU PULEC, KRÁLÍK A DUCH SVATÝ

Z DOPISU ARCIBISKUPA SIMEONA

Děkuji velice Hlasu pravoslaví za článek MUDr. Kateřiny Nečasové „Pulec, králík a Duch svatý“. Otec Libor Serafim Halík je pomocným knězem mé, olomouckobrněnské eparchie při brněnském monastýru svatě kněžny české Ludmily s vůbec nejnižším duchovenským platem, ze kterého živi svou osmičlennou rodinu. Několikrát jsem ji navštívil v jejich brněnském dvoupokojovém bytě. Děti jsou nadané, vzorně vychované, ty starší úspěšně studují na střední nebo vysoké škole. Všichni spolu s maminkou jsou zapálení pro poslání svého otce a podle míry svých sil je podporují. Když paní Halíková kojila nejmladší Verunku, přibyl dočasně do rodiny malíček Michal, kterého jeho maminka porodila proti vůli manžela a jeho rodiny, a výčitky a zloba, kterým byla od nich vystavena za to, že odmítla potrat a rozhodla se své dítě porodit, způsobily, že ztratila mléko. A tak mátuška Halíková odkojila Michala spolu s Verunkou. Také já si činnosti otce Halíka vážím a nedovolil bych si kritizovat způsob jeho boje proti vraždění dětí, které se ještě nenarodily, protože jde o jeho iniciativu a snad i o jeho charisma, jeho zvláštní poslání od Boha za záchranu zbytečně utrácených životů. Od jeho přátel jsem se dozvěděl, že byl na ulici několikrát fyzicky napaden a zbit a že se při tom nebránil, ale přijímal rány s úsměvem.

Paní doktorka Nečasová v svém článku vyslovuje zklamání nad tím, že církev, která „interupci nazývá vraždou a brojí proti antikoncepci“, nenabízí vůbec žádnou rozumnou a pro 21. století přijatelnou alternativu. Divák si podle ní mohl vyložit předložený sestřih tak, že církev nemá v mnoha zásadních otázkách jasno. Například arcibiskup Simeon říká, že ho kněz poslechně a protest přeruší – ale ten si zjevně dělá, co chce. Vladyka Kryštof naslouchá anarchistovi mlčky – a k tématu neslyšíme jediný zajímavý teologický argument. Nerad bych obvinil tvůrce filmu

z toho, že nepříznivý dojem diváka vůči církvi vytvořili záměrně, ale faktem je, že pro jasné stanovisko církve v něm nebyl dán prostor. Vladyka Kryštof si mi postěžoval, že sice byl požádán o rozhovor s anarchistou před kamerou, ale vůbec netušil, že tento rozhovor bude součástí filmu o umělých potratech. Má slova, že mne otec Halík poslechně, jsou vzata ze staršího filmu brněnské redaktorky Petry Sapouškové a týkají se mého zákazu otci Liborovi při vystoupení před nemocnicí na Obilném trhu používat megafon, v čemž mne opravdu poslechl. Má slova o megafonu jsou odstřížena tak, že vychází, jako bych otci Halíkovi zakázal manifestovat, což jsme neudělal, i když díky rafinovanému sestřihu to tak vypadá. Pravoslavná církev také nebíjí proti antikoncepci a nenutí matky, aby neposlouchaly lékaře a umíraly místo svých nenarozených dětí. Nepovažuje totiž manželství jen za instituci na udržování lidstva, ale hlavně za školu lásky, má smysl a je posvátné, byť zůstalo bezdětné. Jde jen o to, dát každému zdravému plodu šanci k životu a jeho zabití brát jako zabití člověka, kterým skutečně je. Náš přední porodník profesor Švejcár ve svých přednáškách v televizi dokonce ukázal, jak se plod snaží zachránit, má-li být utracen. O antikoncepci, pokud není zabitím již počatému člověka, její škodlivosti nebo neškodlivosti ať rozhodují lékaři, stejně jako o řešení různých rizikových stavů. Otec Halík nemanifestuje za nic jiného. Bylo mu dokonce nabídnuto, že místo čtení žalmů před nemocnicí mu bude umožněno krátce pohovořit s každou ženou žádající potrat. Souhlasil, ale nabídka byla stažena. A rozhodne-li se matka obětovat svůj život za život svého dítěte, lze tuto oběť přijmout jen s úctou, jako jsme kdysi přijali s úctou oběť Jana Palacha, i když nám ho bylo líto, zabránili bychom mu v ní, kdybychom mohli, a sami bychom si netroufli udělat něco podobného.

ARCIBISKUP SIMEON

K TELEVIZNÍMU DOKUMENTU: PULEC, KRÁLÍK A DUCH SVATÝ

Dokument opět otevřel nejenom téma interrupce ve snaze hledat odpovědi na zásadní otázky s ní související. Autoři v něm dali prostor předně reálnému ději a jeho aktérům – primárně gynekologické klinice, protestům našeho kněze, rodině scénáristy. Pro věřící bylo jistě milé, že se nakonec postoj duchovní osoby a jeho argumenty ukázaly jako více blízké pozitivnímu postoji k životu a jeho zachování.

Velmi rozpačitý dojem však zanechal můj rozhovor s anarchistou, kterému jsem „jen“ trpělivě naslouchal. Ne že bych nesouhlasil s jeho obhajobou a právem člověka na svobodnou volbu. Naopak, Bůh nás stvořil svobodné a možnost volby mezi dobrem a zlem je základní charakteristikou, již se lidstvo liší od ostatního stvoření. Řekl jsem proto, že „němě tváře“ či rostliny se rozhodovat nemohou, jejich etiku řídí vrozené instinkty. Pouze člověk svádí každodenní boj mezi dobrem a zlem, i když jako nositel Božího obrazu v hloubi duše ví, co je opravdu dobré. Aby mohl dělat zlo bez skrupulí, obraz Boží v sobě zastírá a chová se, jako by nebyl. Často se stává, že si až po letech uvědomí, jak špatně jednal, trápí jej výčitky svědomí a začne hledat pomoc...

V dokumentu ale nic z této ani z dalších mých odpovědí a reakcí nebylo. Přestože rozhovor trval hodinu, divák se ode mne dozvěděl vlastně jenom to, jak „dobře“ jsem si s anarchistou popovídal. Pochopitelně mě mrzí, že ze mne autoři udělali jen kulisu. Nezajímaly je argumenty osvozující naši víru v Boha od západního středověkého dogmatismu či bezbřehé volné myšlenky liberálů. Bohužel je ani nezajímalo, proč se neztotožňují s formou boje našeho kněze se zabíjením na gynekologicko-porodnické klinice.

Řekl jsem do kamery, že se mi nelíbí přítomnost „násilí“ – (zesilovače, křik, apod.) v jeho způsobu protestu a že nedokázal shromáždit více spolupracovníků z brněnské pravoslavné komunity. Brněnská pravoslavná obec se, pokud vím, od jeho jednání distancovala. Osobně bych namísto anarchistického křiku volil jednání s vedením nemocnice, vyžádal

bych si povolení oslovit všechny čekatelky na interrupci, osobně a vlídně bych jim vysvětloval důsledky rozhodnutí dát si vzít již žijící „dítě“, které, když spatří světlo světa, bude dalším nositelem života a jistě radostí třeba adoptivním rodičům. Doplnil bych pak jistě řadu dalších známých argumentů pro život a proti smrti.

Dále jsem též řekl, že respektuji našeho kněze, jenž jde, jak sám říká, za hlasem Božím. Zvláště pak respektuji požehnání arcibiskupa Simeona, pod něhož duchovně spadá, a pouze rozhodnutí vладыky Simeona je pro něj závazné. V pravoslavné církvi není neomylného papeže, každý biskup, kněz či věřící mají právo na svůj názor, ale ne ke všemu dostanou požehnání od svých duchovních představených.

Jako vhodný způsob protestu proti interrupci jsem několikrát do kamery připomněl význam „pochodu za život“, který organizují naši pravoslavní v USA ulicemi velkých měst za účasti tisíců věřících. Bohužel divák se o tom nic nedozvěděl.

Zásadně však v dokumentu chyběla má slova, že život člověka začíná jeho početím, který je chápán jako zázrak zrození duše i těla. Rozhodnutí o životě a smrti může učinit jen Stvořitel. Naše pozemské rozhodování se děje ve svatě zpovědi. U nás to nikdy není dialog kněze s kajícníkem ve zpovědnici, ale vždy osobní rozhovor zpovědníka s jeho duchovní „dcerou“, kterou se stává každá žena hledající posilu u duchovní autority. Spolu s duchovním otcem probírají konkrétní životní situaci, v níž se rozhoduje na základě svobodné volby podle Boží lásky o potratu či antikoncepci.

Ze zpovědi znám, jak Boží vůle vítězí nad lidskou. Mohu dosvědčit, kolik zdravých dětí se „touto cestou“ narodilo a kolik je dnes díky tomu krásných lidí na zemi.

Myslím, že by bylo zapotřebí natočit druhý díl dokumentu „Pulec, králík a Duch svatý“. Dát v něm prostor nejen úrovni vidění pulce a králíka, ale nechat také působit svatého Ducha.

METROPOLITA KRYŠTOF

OPĚT ZA OTCEM KOLOMACKÝM

V sobotu 16. 2. 2008 byla v pravoslavném chrámu sv. Jana Křtitele na Strážném vrchu nad Rumburkem jako každoročně sloužena slavnostní archijerejská sv. liturgie u příležitosti 28. výročí zesnutí otce Andreje Kolomackého.

Bohoslužbu vedl Jeho Blaženost +Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska, spolu s archimandritou Sergijem (Ivannikovem), mitr. prot. Nikolajem Ončulenkem z České Lípy, prot. Vasilem Stojkou z Prahy a jer. Antonijem Drdou z Rumburku. Liturgie se zúčastnilo zhruba 80 poutníků většinou z Prahy, ale někteří připutovali dokonce až z Plzně či Znojma. Přítomen byl také starosta města Rumburk ing. Jaroslav Sykáček.

Po liturgii se poutníci, vedení vladykou metropolitou, již tradičně odebrali na městský hřbitov k hrobu otce Andreje, aby zde vykonali krátkou panychidu.

Při společném obědě v prostorách Domu kultury předal pan starosta Sykáček vladykovi Kryštofovi symbolický klíč od města. Jak vladyka Kryštof, tak o. Antonij Drda poděkovali panu starostovi za jeho kladný vztah k městu a Strážnému vrchu a zdůraznili, že vztahy mezi pravoslavnou církví a vedením města Rumburk jsou především jeho zásluhou nadstandardní. Poutníci, většinou z 2. pražské farnosti, dle pravoslavného zvyku zazpívali panu starostovi Mnohá a blahá léta.

Celý svátek proběhl v mimořádně duchovní a radostné atmosféře a je třeba všem, kteří se na je-ho krásném průběhu podíleli, upřímně poděkovat.

JER. ANTONIJ DRDA

Pravoslavná církevní obec v Litoměřicích pořádá již pátým rokem pouť ke sv. Jiří na památnou horu Říp. Letos se bude konat ve čtvrtek 8. 5., což je státní svátek a tedy den pracovního volna. Procesí vyjde od úpatí hory (tedy od parkoviště) v 9⁰⁰, liturgie začne v rotundě sv. Jiří v 10.30. Srdečně zveme všechny ctitele sv. velkého mučedníka Jiří.

CHRÁMOVÝ SVÁTEK: ZVĚSTOVÁNÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

7. dubna v 10 hodin hodlá vладыka Kryštof s pomocí Boží sloužit božskou liturgií v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice, Na Slupě 4a v Praze 2 – stanice tramvaje Albertov. V průběhu jednoho měsíce tak bude sloužit v tomto chrámu již po čtvrté... 22. března zde modlitbou spolu s dětmi zahájí slavnostní den, kdy bude vysvěcena Pravoslavná eparchiální duchovní škola sv. Ludmily.

Z HISTORIE

Dnešní chrám Zvěstování přesvaté Bohorodice se nachází v původním kostele Panny Marie Na trávníčku, který byl řádem servitů postaven v letech 1360 – 1365 a je svou kompozicí variantním řešením kostela Panny Marie a sv. Václava v Norimberku. Klášter byl pobořen v husitské revoluci a obnoven teprve

v l. 1666 – 1721. V roce 1785 byl zrušen. Gotická klenba pochází z let 1436 – 1480. Interiér chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice byl citlivě upraven tak, že ikonostas a boční oltáře s neogotickými výtvarnými prvky působí harmonicky a budí dojem, jako by zde byl již od středověku...

MODLITBA SRDCEM

Každý čtvrtek a každou neděli se zde slouží božská liturgie v církevní slovanštině s lidovým zpěvem. V neděli je chrám zaplněn do posledního místečka – a to i na kůru. Pravidelně sem přichází 300 – 400 věřících. Chrám je malý, a proto kdo přijde až těsně před desátou, nemá šanci dostat se dovnitř. Přesto ranní vstávání i trochu „tlačení“ stojí za to. Můžete zde totiž pocítit, jak se doslova celý chrám otřásá pravoslavnou modlitbou a jaké to je, když se skutečně všichni přítomní modlí celým svým srdcem i celou svou duší. Modlitba je temperamentní, radostná, plná energie – zpívá snad každý. V zdejší pravoslavné církevní obci se scházejí především bratři a sestry ze Zakarpatské Ukrajiny, kteří si u nás našli nový domov, nebo se vydali do Prahy za prací. Když sem zavítá Čech, je ohromen, protože tak hluboký duchovní zážitek neočekává. Vždyť kde může u nás uslyšet několikasetletý pravoslavný lidový sbor, umocněný navíc vynikající akustikou středověké stavby i působivým prostředím chrámu? Svou zásluhu na tom mají vynikající žalmisté a samozřejmě také duchovní správce protojerej Vasil Stojka, který vždy každého přivítá vlnitým slovem a milým úsměvem.

Přijďte do chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice a přesvědčte se, že zažijete nádhernou svatou liturgii, při které se pomodlíte srdcem...

SMK

Z ÚSTŘEDÍ

Na prvním řádném zasedání v tomto roce se 14. února v Praze sešla metropolitní rada. Schůzi zahájil a přítomné přivítal její předseda, Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska.

Přítomní zástupci pražské a olomoucko-brněnské eparchie rokovali o aktuálních otázkách života církve. Mimo jiné vyjádřili podporu šéfredaktorce Hlasu pravoslavní, sestře Marii Kabošové a upřesnili některé technické otázky, týkající se distribuce církevního tisku. Jednomyslným usnesením rozhodla svěřit distribuci Hlasu pravoslavní mátušce Heleně Novákové, zaměstnankyni ÚMR.

Metropolitní rada vzala na vědomí zprávy ze života našich obou eparchií, které přednesli metropolitní protopresbyter ThDr. Jaroslav Šuvarský, ředitel ÚER za pražskou a prot. Mgr. Libor Raclavský, ředitel ÚER za olomoucko-brněnskou eparchii.

Největší pozornost věnovali členové MR připravovanému zákonu o zmírnění některých křivd a majetkovém narovnání mezi státem a církvemi. Metropolitní rada vyzvala své členy,

úřady eparchiálních rad a jejich hospodářské odbory, aby pracovali na návrzích, jak nejlépe nalozit s finančními prostředky, které by v případě schválení zákona byly naší církvi formou roční renty vypláceny. Jen na nás bude totiž záležet, budeme-li v dlouhodobém horizontu schopni vybudovat podmínky ekonomické soběstačnosti pravoslavné církve v českých zemích.

Milým zpestřením zasedání byly 82. narozeniny vладыky Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnské. Všichni členové MR mu zazpívali „Mnohá léta!“ a předali mu řadu drobných dáreků.

Příští pravidelná schůze MR se bude konat v červnu, anebo jak vyplývá z usnesení MR, ihned po schválení zákona o majetkovém uspořádání mezi státem a církvemi.

PROT. JOSEF HAUZAR
KANCLÉR ÚMR

ŘÍMSKÝ KATOLÍK NA PRAVOSLAVNÉ POUTI

Dlouho jsem váhal, abych neporušil vratkou stabilitu církevního společenství, ale nakonec zvítězila lákavá nabídka otce Jáchyma, archimandrity z Hrubé Vrbky, mého přítele ještě z doby jeho monašství v Sergejevsko-Trojické lávře, abych se jako jinoslavný účastnil pravoslavné pouti do Egypta a Svaté země. Když jsem se navíc dozvěděl, že budeme ubytováni v Jeruzalémě přímo v jeho Staré čtvrti, a to dokonce v kláštorech, dále jsem neváhal. Má zvědavost byla posílena zprávou, že pouti se účastní sám vladyka Kryštof.

Netušil jsem, že se na ruzyňském letišti v listopadu roku 2007 shromáždí velká část pravoslavného duchovenstva, a to nejen českého původu. Kromě vladyky Kryštofa se pouti účastnil i vladyka Tichon z Komárna, otec Plamen, pečující o bulharské věřící v České republice, otec Antonij Drda se svou milou mátuškou, vzornou matkou tří chytrých, roztomilých a velmi ukázněných dětí, dále otec Stehlík z Kroměříže, otec Týmal z Jindřichova Hradce a diákon ze Železného Brodu. Složení poutníků bylo pestré: jak „reci-

divisté“, jedoucí již po osmé, tak i nováčci – Rumuni, Ukrajinci, Slováci, Pražáci, mladí, staří, děti, všichni velmi přátelští a srdeční. A to ještě další část poutníků musela kvůli pasovým formalitám počkat na jiný termín.

Naše první zastávka byla v Káhiře a po odbavení na letišti v časných ranních hodinách jsme jeli autobusem do Alexandrie. Zde jsme navštívili chrám sv. Sávy a pravoslavného patriarchu alexandrijského a celé Afriky (papeže) Theodora II. Pak jsme navštívili světoznámou alexandrijskou knihovnu,

vybudovanou podle původního vzoru, a královský palác s rozlehlou zahradou. Ve staré Káhiře byla sloužena archierejská liturgie v monastýru sv. Jiří. Z časových důvodů bohužel nebylo možno navštívit koptské svatyně.

Velkým zážitkem byla ovšem návštěva řeckého pravoslavného monastýru sv. Kateřiny, nejstaršího křesťanského kláštera na světě, který se nachází těsně pod horou Sinaj a v němž je stále k vidění biblický keř, který hořel a neshořel. Klášter byl založen již v roce 530 císařem Justinianem ke cti sv. Kateřiny Alexandrijské (vzpomeňme i na českou středověkou Legendu o svaté Kateřině). Noční výstup na Mojžíšovu horu byl nezapomenutelný, ať již pěšky, či na zádech velblouda. Půlnoční liturgii sloužil vladyka Tichon. Po jejím zakončení začalo pomalu vycházet slunce nad Sinají, což byl pro nespočetné množství poutníků nezapomenutelný zážitek. Rovněž prohlídka monastýru, jeho sakrálních předmětů a ikon včetně knihovny byla nesmírně zajímavá. Legendami Sinajský kodex patří čtyřem institucím: monastýru, ruské knihovně v Petrohradě, knihovně v Lipsku a Britské knihovně, kde je uchovávan. Rukopis zde objevil lipský evangelický teolog Konstantin von Tischendorf v 19. století a v současné době se nachází zřejmě v Britském muzeu. Má být převeden do elektronické podoby a umístěn na Internet do roku 2010. Je psán řecky a obsahuje celý Starý i Nový zákon včetně Hermova pastýře a epistolů Barnabášových.

Po přejezdu hranic do Izraele a příjemné koupeli v Rudém moři jsme dorazili do skrytých monastýrů Starého města v Jeruzalémě, kde jsme byli ubytováni. Úžasně byly návštěvy pravoslavných svatyní v Jeruzalémě a v Galileji či pouštních monastýrů. Navštívili jsme i milého patriarchu Theofila III. v jeho rezidenci blízko chrámu Božího hrobu. Jak jsme se později dozvěděli, byl právě nedávno po dvouletém čekání uznán i izraelskou vládou po abdikaci dřívějšího patriarchy Ireneje. Večerní v ruském monastýru Maří Magdaleny v Getsemanské zahradě i svatá liturgie v nově zřízeném goměvském monastýru Setkání Panny Marie se sv. Alžbětou nám byla blízká slovanským jazykem a mohutným basem duchovního. Vzhledem k přítomnosti metropolitů Kryštofa nás všude vítaly zvony. Výborný ruský „snídaňoběd“ v prostorách monastýru

umocnil audiovizuální zážitky tradiční ruské liturgie v izraelském prostředí.

Velkým zážitkem byla návštěva metropolitů Kyriaka v Galileji. Jeho rezidence je téměř konspirativně skrytá, jeho pohostinnost byla však velká. Vždy při podobných návštěvách se zazpívala Mnohá léta. Po návštěvě baziliky Narození v Betlémě, kde participují církve pravoslavná, arménská i katolická, jsme se vydali na návštěvu pouštního kláštera sv. Sávy. Ženy neměly sice přístup, byly však odměněny chutným občerstvením. Také pouštní klášter bratří Chozevitů upoutal nejen svou současnou zrenovovanou podobou, ale i svou pohnutou historií. Velkým zážitkem byla půlnoční bohoslužba v chrámu Vzkříšení přímo v Božím hrobě v Jeruzalémě.

Během celé pouti se vždy dodržovaly hodinky, buď jitřní, nebo večerní, a to i v hotelových pokojích, pokud nebylo možno jinde. My jinoslavní jsme velmi ocenili, jak pravoslavní opravdu krásně zpívají. Také bohoslužby na poutních místech byly sympatické svou skladbou: zpěv, čtení úryvku evangelia, krátké kázání, uctívání ostatků, modlitba. Poutníci měli mezi sebou několik zdatných zpěvaček, zvláště paní Marušku, a prakticky žádné zpěvníky nepotřebovali.

Návštěva pravoslavné pouti nám přinesla značné obohacení jak liturgické, tak teologické. Trvalé milá a příjemná společenská atmosféra duchovních a poutníků různého věku i národnosti přinesla bohaté plody v podobě trvalého pocitu vzájemného pochopení a respektu.

Bohu díky za nezapomenutelné zážitky. Na tomto místě bych rád poděkoval za inspiraci archimandritovi Jáchymovi, za příkladné duchovní vedení vladykovi Kryštofovi a všem přítomným duchovním, mátušce Novákové, která pro mne našla na poslední chvíli místo v autobuse, paní Kostelecké a jejímu manželovi za vzornou organizaci pouti, paní MUDr. Klimešové za poznání pravé „ruské pravoslavné víry“ (myslím, že takovou měl na mysli Martin Luther, když hovořil o „uhliřské víře“), milým děvčatům Maruše a Aničce a vůbec všem účastníkům pouti za vytvoření milého a přátelského prostředí.

MILAN KMENT

OMLOUVÁME SE

Milí, trpěliví čtenáři! Hluboce se vám omlouváme za občasně chyby, které Vás často velmi znepokojují. Prosíme vás i nadále o shovívavost a pochopení. Nemáme zázemí profesionální redakce. Snažíme se, jak nejlépe můžeme, abychom vám přinášeli co možná nejaktuálnější a také korektní informace, nicméně celý systém redakční „on-line práce“ zatím stále ještě jen doladujeme. Na rozdíl od dob minulých, kdy data byla vždy fyzicky přenášena na nosičích informace, dnes se pracuje pomocí internetu. Toto virtuální spojení sebou přináší řadu nástrah a úskalí, které si uvědomujeme často až ve chvíli, kdy chyba nastane. Napadení viry se však nedokáží ubránit ani dokonale chráněné profesionální počítačové sítě. Snažíme se šetřit každou korunou, protože opravdu nejsme schopni uhrazovat včas ani faktury za tisk a zlom – a proto nemáme možnost provést nátlak. Je proto pochopitelné, že nás občas nemile překvapí některé chyby.

Sestře Janě z Brna jsem již několikrát vysvětlila, že odstavček z jejího dopisu nebyl vypuštěn záměrně, ale daný text vypadl právě způsobem neočekávané chyby. I když jsme se za chybu hned v následujícím čísle omluvili, tento měsíc jsem z úřadu metropolitní rady dostala povzbuzující dopis: „*Kdybys urazila mne, nastavím Ti druhou líc k nové ráně jako pravoslavná křesťanka. Ale tatínka urážet nebudeš! Za výtlak odpovídá šéfredaktor. Text je nejen částečně vypuštěn, ale i trestuhodně zkomolen.*“

Milá sestro Jano, věřím, že snad konečně toto vysvětlení pochopíš a omluvu přijmeš opravdu jako pravoslavná křesťanka. Pře-

tiskujeme danou pasáž dopisu ještě jednou a kurzívou jsme vyznačili text, který při zalomení časopisu vypadl. Porovnáním lze zjistit, že opravdu nešlo o žádné úmyslné zkomolení, ale jen o výpadek části textu, který mně i celou redakční radu samozřejmě opravdu mrzel.

SMK

OPRAVA:

Uplynulo více než půl století od jeho smrti (biskupa Gorazda – pozn.red.). Pro svaté pravoslavi téměř vykořeněné Němci ve spolupráci se západní církví pracně hledal podklady, návaznost, opravdovost a přijatelnost pro český národ, jenž se sv. pravoslavi odcizil. Mnohé písně, které včlenil do sborníku, pocházejí ze sborníku církve husitské, zpívala jsme je už v raném dětství s maminkou při bohoslužbě, jiné pocházejí z katolických sborníků, které světec důvěrně znal. Nejenže by nebyl smuten při pohledu na brněnský sbor zpívající z jiných Posvátným Synodem schválených zdrojů, ale zadoval by se z toho, že nestagnujeme, neomiláme stále to, co bylo pře dávnými lety dáno, tvoříme, rozvíjíme, rozšiřujeme, učíme se od těch, kteří si po staletí zachovali kontinuitu pravoslavné duchovnosti.

Málo ho znáte, sestro Alžběto, věnovala jsem se v době svého katechumenátu podrobně jeho spisům, životopisu, literatuře o něm. Mám k tomu osobní důvod. Půl roku po sv. Gorazdovi byl ze stejných důvodů za stejné hejdrichiády v boji za svatou věc, neboť vlast je svatá, sťat v Breslau můj tatínek Stanislav Pauček profesor z Ostravy – Vítkovic. Bylo mně 4 a půl roku. . . Vraťme se k dopisu. Svatý Gorazd byl člověk skromný, plný křesťanské lásky.

SESTRA JANA

VĚZEŇSKÝ ODBOR OLOMOUCKO-BRNĚNSKÉ EPARCHIE DĚKUJE ZA ZASLANÉ DARY PRO VĚZŇ

Jeho Vysokopřeosvěcenosti Simeonovi, arcibiskupu olomoucko-brněnskému, prof. ThDr. mitrof. prot. Pavlu Alšovi s mátuškou Helenou, Mgr. Karlu Podrackému s mátuškou Annou, RNDr. Mgr. Petru Novákoví s mátuškou Pavlínou, sestře Mgr. Eleně Rollerové z církevní obce Ostrava-Michálkovic, sestře Věře Šýkorové z církevní obce Praha-Bubeneč, sestře Anně Pokorné z církevní obce Plzeň, sestře Mgr. Irině Pišlové z církevní obce Teplice, sestře

Mgr. Viktorii Korandové z církevní obce Plzeň, sestře Ing. Ludmile Kaliničenko z církevní obce Praha-Olsšany, sestře Klímešové z církevní obce Praha-Bubeneč. S apoštolskou výzvou „Pamatujte na vězně, jako byste byli uvězněni s nimi; pamatujte na ty, kdo trpí, vždyť i vás může potkat utrpení.“

Mgr. Valentina Matušová

Tajemník vězeňského odboru olomoucko-brněnské eparchie

ATHÉNY

**Autentické svědectví o pohřbu vладыky Christodula, arcibiskupa athénské-
ho a celého Řecka**

Dlouhé a těžké nemoci podlehl v pondělí 28. ledna v ranních hodinách ve věku 69 let nejvyšší představitel Řecké pravoslavné církve, arcibiskup Christodulos. Podle nejbližších spolupracovníků, členů posvátného synodu Řecké pravoslavné církve, ukončil koncem minulého roku na vlastní žádost pobyt v nemocnici a odešel do domácího ošetření. Ještě v neděli 27. ledna přijal svatou tajinu pomazání olejem a nad ránem odevzdal svou nesmrtelnou duši nebeskému Otci. V zemi je vyhlášen třídenní státní smutek, během kterého přicházejí dnem i nocí desetitisíce věřících poklonit se tělesným ostatkům svého dlouholetého arcipastýře, vystaveným v katedrále Zvěstování přesvaté Bohorodice.

V předvečer pohřbu se začínají sjíždět četní hosté z Řecka i zahraničí. Naši místní církve reprezentoval vладыka arcibiskup Kryštof, metropolita českých zemí a Slovenska, v doprovodu kancléře UMR o. Josefa Hauzara. Hned po příletu do Athén posloužili i rakev vладыky arcibiskupa panychidou v českém jazyce.

Samotný pohřeb arcibiskupa Christodula, který sloužil ekumenický patriarcha Bartoloměj společně s patriarchou jeruzalémským Theofilem III., papežem patriarchou Theodorem II. alexandrijským a celou Afriky a se členy posvátného synodu Řecké pravoslavné církve, se konal ve čtvrtek 31. ledna v 10 hodin. Ve smutečním kázání patriarcha vyjmenoval celou řadu činností, ve kterých byl život a dílo zesnulého arcibiskupa přínosem pro celou pravoslavnou církev a řecký národ. Za místní věřící promluvil soluňský metropolita Antimos.

Pohřbu se zúčastnili i další nejvyšší představitelé pravoslavných autokefálních církví, rumunský patriarcha Daniel, kyperský arcibiskup Chrysostomos, albánský Anastasios aj. Dále byli přítomni představitelé syrské pravoslavné, arménské apoštolské, etiopské a koptské církve. Pohřbu se zúčastnili rovněž zástupci Vatikánu a anglikánské církve. Významnými hosty byli též generální tajemníci SRC a KEC.

Celý pohřeb byl organizován na nejvyšší úrovni jako pohřeb hlavy státu. Po vynesení z chrámu položilo osm duchovních otevřenou rakev s vладыkou Christodulem na lafetu děla, zapřáhnutou za vojenské vozidlo. Smutečním průvod se vydal centrem Athén na

hřbitov u chrámu sv. Lazara, kde již odpočívá předchozí arcibiskup Serafim. Trasu ke hřbitovu lemovali příslušníci řecké policie a armády. Další jednotky námořní pěchoty a výsádkářů pochodovaly ve smutečním průvodu. Po celou cestu věřící provázeli svého oblíbeného arcijereje potleskem a slovy díky. Při spouštění do hrobu začali všichni spontánně zpívat „Vstal z mrtvých Kristus!“

Smutnou zprávu o úmrtí athénské arcibiskupa Christodula zveřejnily s krátkým nekrologem největší světové agentury CNN, BBC a Reuters. Vůbec první kondolenci od hlavy státu obdržel osiřelý posvátný synod od prezidenta USA George Bushe a jeho ženy Laury. Manželský pár vyjádřil soustrast řeckému lidu k úmrtí hierarchie, který podporoval mezináboženský dialog a pokrok v sociální oblasti. Arcibiskup Christodulos byl známým mluvčím pravoslavné církve. V těchto dnech nás s řeckým národem spojuje společná modlitba za zesnulého arcibiskupa.

Prezident Ruské federace Vladimir Putin zaslal soustrastný telegram řecké vládě, ve kterém vyjádřil politování nad ztrátou člověka, který se zasloužil o jednotu pravoslavných národů, za což si zaslouží úctu a uznání.

Soustrast vyjádřil i předseda evropské komise José Barroso, který zaslal soustrastný telegram jménem EU.

Po pohřbu uspořádal posvátný synod na počest vладыky Christodula oběd v hotelu Grand Bretagne. V jeho průběhu pozdravili Řeckou pravoslavnou církev i další významní hosté, mimo jiné i vладыka Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska. Ve svém projevu se připojil ke slovíům patriarchy Bartoloměje. Připomněl, jak věřící naší církve přijali zprávu o úmrtí arcibiskupa Christodula s velkým zámutkem. Řecko je země pravoslavná s apoštolskou tradicí. Pro nás je Řecko o to významnější, že odtud k nám přišli svatí věrozvěstové Cyril a Metoděj a že to byli právě Řekové, kdo z nás učinil Evropany. Zesnulý arcibiskup Christodulos patřil mezi nejvýznamnější osobnosti nejen řecké pravoslavné církve, ale celého pravoslavného světa. Zůstane stále živým v srdcích všech pravoslavných křesťanů.

PROT. J. HAUZAR, KANCLÉŘ

Z PROGRAMU VLADYKY SIMEONA

VLADYKA SIMEON S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ

NEDELE 16. BŘEZNA

► v 9 hodin.

sloužit v chrámu sv. Andělu strážných v Ostravě Pustovci božskou liturgií a světit ratolesti u příležitosti Vjezdu Páně do Jeruzaléma podle nového stylu se západní paschálí

NEDELE 23. BŘEZNA

► v 10 hodin

v kapli Narození přesvaté Bohorodičky oslavit Paschu se svými dávnými farníky v Mokřině

PONDĚLÍ 24. BŘEZNA

► v 10 hodin

sloužit archijerejskou velikonoční liturgií v chrám sv. Vladimíra v Mariánských Lázních

STŘEDA 9. DUBNA

zúčastnit se zasedání posvátného synodu v Bešenové

NEDELE 27. DUBNA

► v 9 hodin.

sloužit paschální liturgií v katedrálním chrámu sv. Gorazda v Olomouci

PONDĚLÍ 28. DUBNA

► v 9 hodin.

oslavit Paschu a sloužit božskou liturgií v katedrále sv. Václava v Brně

ÚTERÝ 29. DUBNA

předsedat zasedání eparchiální rady, která též oslaví čtyřicátiny otce Karla Podrackého

ČTVRTEK 1. KVĚTNA

► v 9 hodin.

sloužit božskou liturgií svátku Nanebevstoupení v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Chudobně a posvětit zahrady

SOBOTA 3. KVĚTNA

► v 9 hodin

posvětit spolu s metropolitou Kryštofem základní kámen nového pravoslavného chrámu sv. Jiří ve Svitavách

NEDELE 4. KVĚTNA

► v 9 hodin.

sloužit božskou liturgií spolu s metropolitou Kryštofem v katedrále sv. Gorazda v Olomouci

SOBOTA 10. KVĚTNA

předsedat řádnému eparchiálnímu shromáždění v katedrále sv. Gorazda v Olomouci

SOBOTA 24. KVĚTNA

vykonat tradiční pouť do Mikulčic k počtě věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje, spolu s metropolitou Kryštofem a poutníky sloužit božskou liturgií na základech cyrilometodějského chrámu

SOBOTA 21. ČERVNA

V tento den uplyne 10 let od biskupského svěcení vладыky Simeona. Vладыka Simeon hodlá s pomocí Boží sloužit božskou liturgií v 7 hodin v monastýru ve Vilémově se všemi, kdo se s ním budou chtít pomodlit. Prosíme, vezměte si roucho a ohlašte se u matky Alexije, aby pro vás počítala s obcerstvením.

SRDEČNĚ ZVEME VŠECHNY ČTENÁŘE HLASU PRAVOSLAVÍ

NA TRADIČNÍ POUŤ DO MIKULČIC K POCTĚ
VĚROZVĚSTŮ SV. CYRILA A METODĚJE,
KTERÁ SE BUDE KONAT

V SOBOTU 24. KVĚTNA 2008

Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska, bude sloužit spolu s arcibiskupem olomouckým Simeonem a poutníky božskou liturgií na základech cyrilometodějského chrámu.

Z Prahy bude vypraven autobus, odjezd v 6 hodin ze stanice metra A - Dejvická (parkoviště před hotelem Diplomat). Prosíme zájemce, aby si rezervovali místo u mátušky Heleny Novákové.

Z PROGRAMU METROPOLITY KRYŠTOFA

VLADYKA KRYŠTOF S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ

SOBOTA 5. DUBNA

► v **9.30 hod.** o zádušní sobotě v den svátku sv. Theodory Soluňské sloužit božskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2 (řecky).

NEDELE 6. DUBNA

► v **10⁰⁰ hod.** na 4. neděli velkopostní v den svátku sv. Jana Klimaka sloužit božskou liturgií sv. Basila Velikého v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

► ve **14⁰⁰ hod** sloužit panychidu společně s toutníky, kteří se přijdou pomodlit spolu s bratry Romy za jejich umučené předky v Letech u Písku

PONDĚLÍ 7. DUBNA

► v **10⁰⁰ hod.** v den chrámového svátku (!!! škrta se Zvěstování přesvaté Bohorodice) sloužit božskou liturgií v chrámu Zvěstování Přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

STŘEDA 9. DUBNA

► v **17⁰⁰ hod.** číst Veliký kající kánon sv. Ondřeje Krétského v kapli sv. Mikuláše, Rooseveltova 29, V Praze 6 – Bubenčí

PÁTEK 11. DUBNA

► v **6⁰⁰ hod** sloužit božskou liturgií Předem posvěcených Darů sv. Řehoře Dvojeslova v seminární kapli sv. Jana Bohoslova, Plzeňská 7, Prešov a navštívit PBF PU

NEDELE 13. DUBNA

► v **9.30 hod.** na 5. neděli velkopostní - sv. Marie Egyptské sloužit božskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul.9a v Praze 2 a udělit při ní diakonskou chirotonii žalmistovi Janu Beránkovi

SOBOTA 19. DUBNA

► v **10⁰⁰ hod.** o Lazarově sobotě sloužit božskou liturgií v monastýru sv. Mikuláše na Dobské hoře u Karlových Varů

NEDELE 20. DUBNA

► v **10⁰⁰ hod.** na 6. neděli velkopostní - Vjezd Páně do Jeruzaléma (Květná neděle)

– sloužit božskou liturgií a světit ratolesti v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

21.- 25. DUBNA

► Velký týden sloužit od pondělí do pátku v pražských chrámech

PÁTEK 25. DUBNA

► **16⁰⁰ hod.** na Velký pátek vykonat večerní bohoslužbu s vynášením Pláštěnice v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul.9a v Praze 2

SOBOTA 26. DUBNA

► v **9⁰⁰ hod.** sloužit bohoslužby Velké soboty v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

► **23⁰⁰ hod** sloužit půlnoční (řecky) s paschálním průvodem v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1

NEDELE 27. DUBNA

► v **00⁰⁰ hod.** sloužit paschální jitřní a paschální sv. liturgií sv. Jana Zlatoústého (církvněslovanský) a světit pokrmy v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1

► v **10⁰⁰ hod.** sloužit božskou liturgií se svěcením pokrmů v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

► v **16⁰⁰ hod** sloužit večerní paschální bohoslužbu v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PONDĚLÍ 28. DUBNA

► v **10⁰⁰ hod.** sloužit božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

SOBOTA 3. KVĚTNA

► v **9⁰⁰ hod.** světit základy nového pravoslavného chrámu sv. Jiří ve Svitavách

NEDELE 4. KVĚTNA

► v **9⁰⁰ hod.** sloužit spolu s arcibiskupem Simeonem božskou liturgií v neděli Antipaschy (Tomášova neděle) v katedrále sv. Gorazda v Olomouci a poděkovat při ní za 20 let biskupského svěcení

PROSÍME LASKAVÉ ČTENÁŘE O FINANČNÍ PODPORU NAŠEHO ČASOPISU

SVÉ DARY ZASÍLEJTE NA VLASTNÍ ÚČET
HLASU PRAVOSLAVÍ v češtině

Raiffeisenbank, a.s.
č.ú. 5011103614/ 5500

pro převod ze zahraničí
IBAN CZ285500000005011103614

POKUD CHCETE ZASÍLAT ČASOPIS,
OBJEDNEJTE HO NA ADRESE
Pravoslavná církev v českých zemích
Dělostřelecká 1
160 00 Praha 6
k rukám m. Heleny Novákové
tel. 224 315 015

nebo e-mailem:
redakce.hp@gmail.com
prostřednictvím sms
na čísle 775 378 231

**Příspěvek na tisk jednoho čísla činí
v roce 2008 podle současné ceny za tisk
24 Kč + poštovné**

Celoroční předplatné za 1 číslo
činí **288,- Kč + 154,- Kč** poštovné
celkem **442,- Kč**

Důchodci mohou příspěvek rozložit na 2 splátky.
Do tohoto čísla jsme vložili složenku.
Příspěvky můžete zasílat také
průběžně na výše uvedený účet.

**Za všechny vaše příspěvky
i dary vám ze srdce děkujeme!**

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
S POŽEHNÁNÍM +KRÝSTOFA,
ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A METROPOLITY
ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

ČÍSLO 3/ 2008/ ROČNÍK LXIII

DĚLOSTŘELECKÁ 7
160 00 PRAHA 6
P.O. BOX 655, CZ-111 21 PRAHA 1
E-MAIL: REDAKCE.HP@GMAIL.COM
WWW.HLASPRAVOSLAVI.CZ

REGISTRACE
MK ČR E 248

ŠÉFREDAKTOR
PHDR. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ
KABOSOVA@SEZNAM.CZ
TEL. 775 378 231

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR RUSKÉ PŘÍLOHY
JEREJ MGR. OLEG MACHNĚV
OLEGM@POST.CZ
TEL. 737 755 651

EDITOŘI
ARCHIMANDRITA THDR. MAREK KRUPICA, TH.D.
DIÁKON MGR. HANUŠ NYKL
MGR. ROMAN JURIGA
JEREJ DAVID DUDÁŠ

REDAKCE
OSVĚTA A PRAVOSLAVNÁ DUCHOVNOST:
MGR. JANA BAUDIŠOVÁ, MGR. EVA ŠUVARSKÁ,
JEREJ MGR. JAN TÝMAL
PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ: LIBUŠE PIPKOVÁ, DIŠ.
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ: JEREJ MGR. ANTONIJ DRDA
OLOUMUCKO-BRNĚNSKÁ EPARCHIE: EVA JURIGOVÁ

TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE
BORIS HAVEL

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
PHDR. MARTA HOLMANOVÁ

GRAFIKA
TOMÁŠ LANGER

ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ:
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,
U ZELENÉHO PTÁKA 12, 148 00 PRAHA 4

REDAKCE SI VYHRÁŽUJE PRÁVO NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY ČI KRÁCENÍ
ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ. REDAKCI NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY, FOTO-
GRAFIE A KRESBY SE NEVRACEJÍ. AUTORSKÉ ČLÁNKY, PŘEKLADY
A FOTOGRAFIE JSOU DAREM CÍRKVI A AUTŘI SI NENÁROKUJÍ AUTOR-
SKÝ HONORÁŘ VE SMYSLU AUTORSKÉHO ZÁKONA. OTIŠTĚNÉ MATE-
RIÁLY NELZE ROZŠÍŘOVAT BEZ SOUHLASU REDAKCE NEBO AUTORA.

2. BŘEZNA 2008

Chrám Zvěstování přesvaté Bohorodice v Praze

Obdarování láskyplným objetím

I když většina přítomných, přicházejících do chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice nejsou Češi, káže v tomto chrámu vladyka Kryštof česky a všichni ho pozorně poslouchají a rozumí mu. V neděli 2. dubna vyprávěl vladyka příběh o muži, který slíbil Bohu, že udělá cokoli, jen aby měl jistotu, že je na správné cestě spásy. Bůh mu řekl, aby objal a políbil prvního člověka, kterého potká. Ten úkol se zdál být naprosto jednoduchý. Jenže první, koho muž potkal, byl malomocný. Představte si, jak asi vypadal: zapáchající vředy, odpadávající kusy masa... Navíc ta nemoc byla velmi nakažlivá. Ale co dělat? Slib je slib. S obrovským sebezapřením přistoupil muž k malomocnému, zavřel oči, objal ho a políbil. A když otevřel oči, zjistil, že líbá ikonu Pána Ježíše Krista...

Dokážeme darovat úsměv a láskyplné objetí nejen svým blízkým, ale všem lidem bez rozdílu?

ZVEME VŠECHNY ČTENÁŘE HLASU PRAVOSLAVÍ

*na tradiční pouť, při které se pomodlíme
spolu s bratry Romy za jejich umučené předky*

6. dubna ve 14^ohod v LETECH U PÍSKU

*bude sloužit panychidu společně s poutníky Jeho Blaženost Kryštof,
arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska*